

Štev. 24.

Na Dunaju, 25. decembra 1898.

Letnik XI.

Slovani leta 1898.

Napredovanje in zaostajanje Slovanov ni samo nasledek njih naporov, temveč tudi medsebojnih razmer ter odnošajev med njimi in drugimi narodi. Taka je bila tudi letos.

V Rusiji je bil največji dogodek ta, da je razglasil car Nikolaj II. manifest, da bi prenehalo nadaljnje progresivno oroževanje raznih držav. Uspeh tega razglasa, oziroma vabila k posebni mirovni konferenciji, je moralno velikanski, v posledicah danes še neproračunljiv in si pokaže kmalu tudi v konkretnih ukrepih.

Sibirska železnica se bliža svojemu dokončanju, in so začeli letos voziti po njej na veliko daljavo. Ruska diplomacija se je v Kitaju priborila poleg drugega tudi luko Artursko.

Gledé na Kreto in grško-turško vojno si je ostala Rusija dosledna in sedaj je, kljub zaprekam, dosegla, da bode na Kreti grški princ Jurij pooblaščen komisar.

Nemčija je uže davno gledala, kakó bi se okoristila ne le v Afriki, temveč tudi na Japonskem, posebnost pa v Kitaju; uspehi Rusije jej niso dali pokoja, in takó je tudi ona pridobila posebno luko z ozemljem okolo iste luke v Kitaju. Še bolj pa se je podvizala Anglija in je hotela kar s terorizmom vzeti Kitaju, kar se jej zdi ugodno za njeno politiko. Kazala je tudi kaj očitno, da bi se rada hojevala z Rusijo, zgolj iz zavisti, da poslednja ne drži križem rôk v Kitaju.

Turški sultan je sklenul posebno prijateljstvo z Nemčijo; no ravno poslednje dni tega leta se i-ta Turčija zopet dobrika tudi Rusiji, in ruska diplomacija skrbi, da bi drugi ne želi preleško tega, kar je tekom vekov sejala ona sama v skupnosti z žrtvami ruskega naroda.

Potovanje Muravjeva, ruskega zunanjega ministra, iz Pariza preko Dunaja, njegov sprejem na Dunaju in njegova neposredna pot z Dunaja v Livadijo, kjer je prebival car Nikolaj II., potem 18. dec. obisk cesarja Frana Josipa pri ruskem poslaniku Kapnistu na Dunaju in še druge pojave dokazujejo, da Avstrija in Rusija se utegneta zblížati v toliko večji meri, kolikor bolj samostalno hodi svoja pota cesar Viljem in se ta zlasti bliža Angliji.

S Francijo je Rusija v dosedanji zvezi, vendar pa dajejo nestalne razmere v Franciji pomisljati tudi ruski diplomaciji. Židovstvo Franciji silno škoduje, ker

je dobilo preveč vpliva v vladnih krogih in v občinstvu; o tem svedoči najbolj svetovno skandalozna komedija, katero uganja židovsko novinstvo z afero Dreyfusovo. Ne le Rusija, temveč vse Slovanstvo je dolžno želeči, da bi Francija premagala tudi v tej bitvi, v kateri se bori proti židovski gmotni sili in korupciji.

Bolgarska je sedaj v politiskem pogledu na boljšem, ker se je knez Ferdinand sprijaznil z Rusijo. Knez je bil letos od ruskega dvora in naroda oduševljeno sprejet. Ob povratu je posetil na Cetinju kneza črnogorskega. To svedoči, da vsaj Bolgarska in Črna Gora nisti v navskrižju ne so seboj, ne z Rusijo. Bolgarska se pospenja tudi gospodarski, žal da jemlje denar tudi ona na posodo tam, kjer gospodujejo Židje in delujejo sovražno tudi proti balkanskim državicam.

Srbija ima posebno nesrečo z dinastijo Obrenovičev. Mllan se je zopet vtepel ter vsilil za višega poveljnika armadi. K temu in neugodnemu vplivanju v vsej srbski politiki ga naganja ne ljubezen do domovine, temveč denarna stiska in pohlepnost, ker v svoji svetovno znani zapravljivosti hoče k doslej porabljenim milijonom narodu in državi izmolsti še drugih milijonov, in naj nastane vsled tega še tolika opasnost uže takó preveč oslabljeni državi.

Tudi srbska skupščina je le orodje vladno, oziroma sedaj Milanovo. Poprejšnjo svobodo hočejo skriti takó, da bi zadušili vsakatero politisko gibanje. Milan zasluži vse drugo, nego da narod trpi njegovo počenjanje.

Črna Gora se je letos oborožila z orožjem, ki ga jej je podaril car Nikolaj II. Knez je bil letos v Londonu. Ravno tedaj so ga začeli napadati po avstro-ogerskem, Slovanom protivnem novinstvu in ga napadajo tudi danes, če le dobé kako pretvezo zato. Dokazano je, da so celó z lažmi obsipali kneza Nikolaja I.

Črna Gora je imela letos opraviti z Albanci in s turško oblastjo. Bolgarska in Srbija ste se v Carigradu pritoževali radi dogodivših se krutostij v Makedoniji in Stari Srbiji. Šovinizem od obeh strani provzročuje, da je zavladala zopet nekaka napetost med obema državama. Seveda so tudi tuji vpilvi, ki netijo ogenj med balkanskimi narodi, in med Albanci, kakor drugod na Balkanu, ščuje tudi Anglija na svoj dobiček. V obče je tudi letos neslovanski vpliv slabil balkanske države in narode.

V Bosni in Hercegovini so Srbi nezadovoljni in se v Carjigradu in v oči Evrope pritožujejo radi vladnega postopanja nasproti srbski cerkvi. V obče pa naseljenje ni zadovoljno, da je tlačiti zlasti način pobiranja davkov. Na zvonaj se kaže v okupovanih deželah napredek v smislu zapadne ekonomije in drugih zapadnih naprav; za ohranjenje narodnega duha v delu domačega slovanskega prebivalstva pa se ne skrbi, temveč se stare tradicije slabé in iztrebljajo.

Poljski narod v Rusiji je letos napredoval, kakor druga leta; šovinistov se pa tudi tu ni znebil, in ti so največa zapreka, da ne more priti do pravega soglasja med poljskim in ruskim narodom. V Velikonemčiji pa se letos Poljakom še posebe slabo godi; vlada pruska jih pritiska do krajnosti, ki je še možna v narodnem pogledu. Vlada pospešuje odkupovanje poljske zemlje in izročanje te zemlje nemškemu naseljenju. Niti na znanstven zdravniški kongres niso smeli pruski Poljaki povabiti zunanjih slovanskih gostov. Pruska vlada se je letos obrnula tudi proti slovanskim delavcem, ki so iskali dela na nemški zemlji. Izganjanje avstrijskih slovanskih podanikov je privedlo do diplomatskega in parlamentarnega razgovorjanja v Avstriji in Velikonemčiji.

Lužiški Srbi ne morejo za se politički nič stvoriti; gibljejo se v ozkem okviru društvene svobode. Tudi letos so marljivo nabirali za svoj narodni dom, a ostali Slovani jih ne podpirajo. Kolikor morejo, stvoré sami od sebe v umetnosti in književnosti. Saksonska dinastija je nasproti njim tolerantna, a hujše bi se godilo pruskim Lužičanom, ko bi se ganuli politički. V lužiskih Srbih je toliko svojstvene narodne duševne sile, da bi bila sreča za Slovanstvo, ko bi se ohranili. Pomočke za tako ohranjenje jim kaže slovanski kulturni program; doslej se niso lotili izvrševati ga na svoje spasenje.

Spomniti se nam je treba še Slovanov, ki so se izselili zlasti v Ameriko. Čehom in drugim Slovanom v Rusiji se dobro godi; narodnost si ohranijo in z ruskimi še utrdijo. V Ameriki svojstvu se tudi boré, da bi se ne poizgubili. Zato se zbirajo v raznoterih društvih, kjer čitajo novine in knjige iz stare domovine in liste, katere izdajajo sami. Kolikor se bodo naseljevali skupno in na jednih in istih krajih, morejo se vzdržati, zlasti tisti, ki imajo z doma cirilometodijsko cerkev. Za druge pa bodočnost ni posebno nadejna, ker je vpliv angleški in v obče tuji prevelik. Cerkev s slovanskim obredom bi mogla rešiti in ohraniti tudi slovanske izseljence v Ameriki.

Avstro-ogerski Slovani niso imeli letos nič odločilno ugodnega. Svetli, zares povoljni dnevi so bili samo v Pragi ob slavnosti Palackega. Tu so bili zastopani vsi slovanski narodi, in kazala se je vsaj dobra volja za sporazumljenje brez razlike plemen. Tudi shod novinarjev, izvršivši se v iste dni, je razodel dobro voljo za skupne interese. No, posledice niso tako blisčobne, kakoršne so bile besede v govorih in odgovorih. Ostalo je dejanski vse pri starem, in kar je dobrega, kaže se vsled poprejšnjih razmer. Poskusi za sporazumljenje med Srbi in Hrvati so proizhajali uže poprejšnja leta od strani učeče se mladine in nekaterih starejih mislečih srbskih in hrv. rodoljubov. Slovenci in Hrvati so si prijazni in želé Srbom in Hrvatom sporazumljenja in sloge. Čehi in Poljaki se vsaj z nekako silo približujejo; a pravega zblizanja med njimi vendar ni, in se navskrižje pokaže, hitro ko sta oba

naroda interesovana pri jedni in isti stvari, kakor vidimo to v Sileziji.

Komarov je govoril v Pragi za spravo med Rusi in Poljaki; a poslednji razumejo spravo le, kolikor se ne dostaje njih interesov. V Galiciji se ni nič zboljšalo razmerje med Poljaki in Rusi.

Čehi so v svojih tostranskih bojih in vsled zažene taktike zanemarjali tudi letos ogerske slovanske brate in v obče ogerske Slovane. Nemci so se potezali bolj za svoje ogerske Saksonce, nego tostranski Slovani za ogerske Slovane. Iz tega je razvidno, da tostranska nesrečna taktika zapušča onstranske tlačene narode.

Gališki Poljaki in Malorusi so trpeli letos radi daljšega izjemnega stanja, nastopivšega vsled izgrediv proti Židom. Poslednji imajo, kakor pravijo sami, v Galiciji obljubljen deželo, ker imajo plemstvo v rokah in jemljejo ves zaslužek preprostemu naseljenju. Plemstvo je krivo, da se je Židovstvo toliko razširilo v Galiciji. Ruski narod je sestavil posebno spomenico do cesarja, v kateri opisuje svoje tužno položeno.

Sileški in moravski Slovani so tudi letos hudo trpeli pod gospodstvom nemških manjšin. Na Češkem se je nadaljevalo prosledovanje češkega naroda po vsem severnem Češkem. O brutalnem postopanju nemških strank na severnem Češkem svedočijo različne interpelacije v drž. zboru. Nemški šovinizem pritiska čim dalje hujše tudi na Dunaju, kjer bi zmerne in radikalne stranke rade zadušile vsak sled češkega naseljenja. Skoro ni bilo seje v mestnem zboru, da bi ne bili sklepali in hujskali proti Dunajskim in nižavstrijkim Čehom.

Brutalno se vedejo nemske stranke proti Slovincem tudi na Štajerskem, zlasti v Gradcu in po nemškutarkih mestih v spodnjem slovenskem delu te vojvodine.

Jednako in še hujše se godi koroškimi Slovincem. Vse meje presega pa postopanje ital. irredente na Primorskem. Poleg tega je ostal še vladni sistem tak, kakoršen je bil za namestnikov Depretisa in Rinaldinija. Terorizmu laškemu se udaje zlasti na Tržaškem tudi cerkvena oblast.

Primorska v vseh treh deželicah, združenih pod tržaškim namestništvom, je bila letos za Hrvate in Slovence nad vse tužna, prava črna knjiga. Slovanski živelj dobiva za svoje lojalno postopanje takih zaušnic, da mora izpremeniti svojo taktiko v svojo neposredno obrambo.

Na Kranjskem, kjer je vlada Slovincem tudi nenaklonjena niso prenehali časa zapravljati za domače malenkosti, namesto da bi vse svoje sile združili v domače okrepljenje in podporo obmejnim pokrajinam. Na Kranjskem, so se lotili vprašanja o zasnovanju posebnega vseučilišča v Ljubljani in s tem vežajo narodu moči na druge strani.

Nemci so se nadalje in sicer uspešno borili proti jezikovnim naredbam, kljub temu, da je te bivši min. preds. Gautsch celó načelno izpremenil Nemcem na korist. Glavno pa je to, da so nemske stranke zaprečile v letu cesarskega jubileja vsak odločilen korak, ki bi se bil storil Slovanom na korist. Slovani v sedanjih državnozborni večini pa niso tvorili koraka v smislu, da bi sami predložili kak načrt o izvršenju narodne enakopravnosti. Vlada je upregla to večino v razpravljanje pogodbe z Ogersko. Mladočehi se nadejajo dobrega, a nemški vpliv od zunaj in znotraj je

še toliko močan, da utegne podreti vse, kar zidajo Mladočehi in drugi.

Slovanom ni parlamentarno življenje letos doneslo nič pozitivno odločilnega, in Nemci imajo pretvezo, kakor da bi jim jezikovne naredbe branile stopiti na parlamentarno pot, v resnici pa jih teži vse kaj drugega: zapreka neomejene stare hegemonije.

Na Ogerskem so letos zapirali nemadarske, zlasti slovaške urednike. Prosledovanje Slovanov preseza dosedanje meje, in kljub temu, da imajo Madjari z Židi vse v svojih rokah, so zanesli razposajenci obstrukcijo tudi madjarski državni zbor. Madjarska opozicija ima pa to moralno dobro, da razkriva brutalnosti in korupcijo, ki so deovale tudi ob poslednjih državnozbornih volitvah. Liberalna poživljena madjarska stranka spravlja Ogersko v vedno večjo opasnost na škodo skupnemu naseljenju, zlasti pa slovanskemu.

Na Hrvatskem traja še nadalje združeno delovanje obeh opozicijskih strank, trdno sloge pa med njima vendar ni, in takó more madjaronska stranka z banom vred postopati, kakor je drago njima. Hudo položeno ima opozicija, katere tisk je brez vsake svobode. Narod pa hudo trpi, v tem ko se Židovstvo masti in širi po Hrvatski in Slavoniji.

Na Sušaku, kakor znano, so se bili pravaši razveselili, da je slovenska katoliška stranka izjavila se za hrv. drž. pravotudi v imenu Slovencev. — Srbom na Ogerskem in Hrvatskem vlada krči svobodo v cerkveni samoupravi, in to so občutili tudi letos!

Avstro-ogerski Slovani imajo vladni sistem v obče neugoden, obrnjen proti njim, ali pa se vede takó, da Slovanom ne pomaga do pravičnih zmag in priboritev. Na Ogerskem je skrajni šovinizem, tu pa razsaja južna italijanska in severna nemška irredenta; tu in tam se obračajo hegemonisti proti Slovanom. Struna je uže tu in tam napeta takó, da mora počiti. Državnika je potreba, ki bi pokazal svojo moč v smislu pravičnosti, katera je vsaj formalno zagotovljena v obojestranskih ustavah.

Naj bi nasprotniki in vragi Slovanstva poučili, slovanske voditelje, kakó jim je treba postopati v bodočnosti. Gledé na bodočnost pa ostajemo tudi mi, kljub hudemu, tu in tam neznosnemu, letos pokavšemu se položeno, še vedno z Riegrovim geslom: *Né udajmo se!*

Dr. Rieger.

Dr. Fr. Lad. Rieger je doživel slavlje svoje osemdesetletnice takó in v taki meri, kakor bi ne bili ne on, ne njegovi najožji somišljeniki pričakovali pred nekolikimi leti. Vse znamenite stranke in odločujoči stanovi so neposredno po zastopnikih ali osebno ali pa v duhu proslavljali za domovino velezaslužnega moža. Ves češki narod in tudi drugi slovanski narodi so jedini v sodbi, o zaslugah dr. Riegra za češki narod in posredno bolj ali manj tudi za druge, specialno avstro-ogerske Slovane. Simpatije ima neomejene v vsem Slovanstvu; o tem svedočijo tudi raznotere pisane ali brzojavljene čestitke iz raznih slovanskih dežel od strani vplivnih množ in dejateljev.

Ko bi se bil Rieger omejil zgolj na politiško delo: je, bilo bi mišljenje ob sedanjem njegovem slavlju

razcepljeno; a Rieger je deloval mnogostranski in je odločilno pospeševal kulturni razvoj svojega naroda, in nasledki teh naporov so očitne, bolj ali manj trajne veljave, in ta mnogostranska delavnost je najbolj prispela do jednodušnosti v blagoželenju, pojavivšem se v 10. dec. 1898, ob 80 letnici njegovega rojstva.

V zgodovini Riegrovega neumorno delavnega javnega življenja je razvidno, da je v prvi mladosti tudi on imel in zagovarjal najobsežnejši program, ko je v soglasju s Palackim postavil se za preustrojenje tedaj šenedu valistiške Avstrije, za razdeljenje njeno po etnografskih ali narodopisnih skupinah. Ostal je sicer misli o potrebi narodne enakopravnosti za vse narode naše monarhije zvest do današnjega dne; spreminjal pa je nazore o okviru, v katerem naj bi se izvršila ista enakopravnost. Palacký je, rekli bi, proti svojemu preverjenju udal se programu federalizma v smislu historijskih prav, in Rieger je preoptimistiški sodil o nasprotnikih tega prava, ako si je predstavljal, da bodo verovali Čehom, da v okviru tega prava izvedejo narodno enakopravnost za obe narodnosti dežel sv. Vječeslava.

Rieger je postal federalist v smislu novega združenja dežel jednega in istega zgodovinskega prava; a v srečju je gotovo vedno cenil potrebo narodne enakopravnosti za obstanek narodov še više, nego zgodovinsko drž. pravo. Le tako je možno razumeti njegov preobrat v taktiki. Ko je namreč videl velike težave, ki se delajo do današnjega dne izvršenju hist. drž. prava, obrnul se je na nasprotno stran od prvotnih naporov: začel je pri nacionalnopolitiških drobtincah, ker je računil, da pa po taki poti dospé narod do tega, kar se je imelo nakrat podeliti, l. 1848 vsem narodom. Takó je došel do tvorbe Dunajskih punktacij, o katerih pravi sedaj sam, da so mu prizadele največ skrbnega dela, a so ga najmanj oplačale z zunanjim priznanjem.

Punktacije so obsojene, a znatno boljsega ni prišlo za njimi, kljub toliko hvaljenim in sovražnim jezikovnim naredbam, o katerih ne sodijo ne le Nemci, temveč tudi drugi, da padejo, in nasledki so uže danes hujši, nego se kažejo od strani Riegrvih punktacij.

MI dočehi so na jednaki stopinji oportunitizma, na kakoršni so bili pred padcem Staročehi, le s to razliko, da Mladočehi nimajo nobene avtoritete, kakoršna je bila in je še danes za Staročehi v dr. Riegru.

Tudi obče slabo politiško položeno je pripomoglo, da so čestitega starega voditelja sedaj slavili še bolj, nego bi se bilo zgodilo pri izpremehi na boljše. No raznih vrst oportunitizem v politiki ne doseza in ne more zatemniti zaslug Riegrvih. Nastop Riegra poleg Palackega l. 1848 in dalje je zgodovinski, in današnje pokoljenje ima liste te zgodovine odprte, da se pouči iz njih, ali bi ne bilo potrebno vrniti se k prvotnemu programu obeh najslavnejših dejateljev češkega naroda v tem stoletju. Vprašati se morejo današnji aktivni češki in tudi drugi slovanski politiki, ali ni novih vzrokov dovolj, da bi zasnovali program v smislu programa Palackega in Riegra o nacionalnih skupinah, in če ne drugače, vsaj za strogo nacionalne stvari. Rieger je od začetka povdarjal pravo in potrebo svobode vsakemu narodu za njegov nacionalni razvoj. Ali je potrebno hist. drž. pravo za tako svobodo? Ali ne zadoščuje mariveč v to Palackega program o narodopisnih skupinah? No, ni nam tu do tega, da bi dokazovali

potrebo o povrnenu k prvotnemu programu obeh čeških voditeljev, po naključju proslavljenih v jednom in istem letu 1898. Pokazati pa je umestno na značaj češkega dejatelja dr. Riegra. Vsemu političnemu svetu je znano, da dr. Rieger živi vse življenje nesebično, da je duševne in gmotne sile žrtvoval svojemu narodu, in da je kot mladenič in pozneje porabljal svoje imetje v svoje više in više izučenje in vsestransko delovanje. Nikdar ni stremil, doseči kako državno odlikovanje, dasi je z delovanjem za svoj narod stvoril velikanskih zaslug tudi za celokupno monarhijo. Če je naposled sprejel nekake zunanje odlikovanje, zgodilo se je to gotovo iz taktičnih oziróv, torej zopet v interesu stvari, na korist češkemu narodu.

Takih požrtvovalnih, nesebičnih voditeljev potrebujejo Slovani, in oni gotovo razločujejo, komu se takó rekóč po sili privesi kak red, in komu ni pred vsem za drugo, nego da bi se pospel više, naj si pri tem izposlujejo kaj za narod ali ne.

Rieger je vzor nesebičnosti, in njegovo ime je na vse strani neomadeževano, čisto kakor zlato. Napake je zakrivil tudi on, a ne iz sebičnosti, da bi dosegel kaj s pokloni in ukloni, temveč vselej iz preverjenja, da postopa pravilno in prav.

Rieger je zaresen politik in človek v obče. On je odkritosrčen, in vse, kar govori, prihaja mu od srca. Mož je imel in ima v sebi in svoj narod toliko zaupanja, da se mu je zdelo potrebno, postopati v govoru in dejanju vedno v soglasju s svojim značajem, kateremu je protiva vsaka laž, vsako farizejsko in diplomatsko zasukavanje in preobračanje. Zagovarjal je vedno le pravo svojega in drugih narodov, in zato je šel ravno pot. Odkritosrčnost mu je pridobila obćih simpatij, in kar se tiče uspehov njegovih očarovalnih, parlamentarno imenitnih govorov, dosegel jih je s svojo odkritostjo in srčnostjo.

Po takem je dr. Riegel čestitljiv tudi kot odkritosrčen, nasebičen politik in človek; mirno vest ima, ker je ravnal vedno po svoji zavesti in vesti. Kot tak se je čutil srečnega, ko se je v dan svoje slavnosti poslovil od svojih prisotnih slaviteljev. Srečen je bil v zasebnem, specijalno rodbinskem življenju; srečen more biti tudi, da narod, in da Slovanstvo priznava sedaj njegove velike zasluge. Naj bi mu bilo dano, da bi doživel srečnejših dni svojega naroda in ostalih Slovanov, zlasti došlej pritiskanih in hudó borećih se za svoj obstanek!

Riegrova proslava v Pragi.

V staromestnem rotovžu, kjer je bil v dvorani okinčen kip slavljenčev, se je zbralo obilo dostojanstvenikov in veljakov. Riegra so pri dohodu pozdravili z navdušenimi slava — klici. Pozdravil ga je dr. H. Šole ter ga slavil kot neumornega delavca za pravo češkega naroda. Bil je časnikar in pisatelj, politik in učitelj, govornik in voditelj. Bil je poosobljen narodni program celih 60 let. Njegov program je bil identičen z onim Palackega. Bil je neumorni razstržatelj slovanske vzajemnosti. Prepotoval je Evropo ter pridobival povesod prijateljev svojemu narodu.

Nato je govoril prof. Jaromir Čelakovský. Slavljenec je deloval neumorno, bil je pri vsakem kul-

turnem in narodnem podjetju; pri ustanovi »Narodne besede«, čitalnice, obrtnega društva. — Pripravljale se je za profesuro za narodno gospodarstvo ter sestavil za to slovník, kakor je tudi izdaval »Slovník naučnĕ«. Geslo mu je bilo: V delu in vedi je naša rešitev.

1862 je dosegel, da je nemška tehnika postala dvojezična, isto 1864 predlagal za univerzo. 1860 je izbojeval enakopravnost v ljudskih in srednjih šolah ter se 1880 postavil na čelo »Ústř. Mat. šk.«. Uže kot jurist je bil med ustanovniki »Matice české«. 1861 je ustanovil lit. društvo »Svatobor«. Bil je med ustanovitelji narodnega gledališča. Uže 1846 je hotel v ta namen ustanoviti akcijsko družbo, 1862 mu se je posrečila ustanova začasnega gledališča, in ko se je po požaru vnovič sozidalo krasno nar. gled., je 1883 ponosno izrekel v otvoritvenem govoru: »Stvarila me je goreča navdušenost naroda«.

Knez Ferd. Lobkovic, župan dr. Podlipný in rektor češke univerze dr. Reinsberg so slavljenca na kratko pozdravili. — Princ Frid. Šavwarzenberg ga je pozdravil imenom drž. posl. konservat. veleposestva, ki se s češkimi poslanci vzajemno bore za enakopravnost in prava češkega naroda; ter želi, da slavljenec še nčaka izpolnitev vsega njegovega prizadevanja, da bode češki narod složen, mogočen in nepremagljiv ter da bode v pravičnosti poroštvo miru in moči.

Baron Otokar Pražák ga je pozdravil imenom moravskih dež. posl.; drž. posl. Vencajz imenom jugoslovanskih posl.; grof Adalb. Schönborn imenom kat. narodnjakov. Deputacija čeških dam iz Amerike mu je izročila v dar lepo uro.

Dr. Rieger se je zahvalil vsem, ki so ga proslavili. Priznanje ni vedno v soglasju s trudom in delom. Malokedaj je deloval s takim trudom in naporom, kakor pri punktacijah, a bil je zaradi tega obsojan; v tem ko se proslavlja za mnogokaj, kar ga ni stalo nič napore; kar je stvoril, je izviralo iz temperamenta in iz osebnih potrebe. Dasi je pretrpel mnogo, je vendar srečen človek.

Ako je stvoril kaj zaslužnega, ni to samo njegovo delo. Sodelovalo je vedno mnogo drugih odličnih rodoljubov, v prvi dobi pred vsem oče Palacký. V družini mu je bila v podporo zlasti njegova žena, hči Palackega, ki ga je vedno navduševala na delo.

Danes si dovoli le nekaj dobrohotnih opomenj. Pozabiti ne smemo, da so Čehi *majhen* narod. Sicer so Švedi, Danci, Holanci tudi majhen narod, a stojé častno med kulturnimi narodi. Misliti torej smemo: to, kar drugi, premoremo tudi mi, zlasti ker smemo vsled jezikovnih sorodnostij smatrati duševne pridobitve drugih slovanskih rodov za svoje lastne. A treba je, da skupljamo vse svoje moči; združiti se moramo od plemića do kmeta. Naši poslanci to razumejo in imajo prijatelje med onimi Nemci, ki priznavajo enakopravnost. Hvaležni smo torej nemški katol. stranki, ki podpira naše težnje. Važno je razmerje do nemških sodeželanov. Žalibog se je to tako poslabšalo, da je vprašanje, ali se more še zboljšati. Mi priznavamo enakopravnost; z onimi, ki gledajo črez naše drž. meje, nimamo nič skupnega. — Vedno moramo imeti pred očmi svojo eksistencijo in svojo individualnost.

Na Zofinji je bil slavnostni obed, katerega se je udeležilo 340 odličnjakov. Zdravice je pričel: knez Jurij Lobkovic, ki je rekel, da je Rieger kazal 50 let pot češkemu narodu. Vedno je bil uverjen, da je di-

nastična zvestoba posebne pomembe za češki narod. Napiva cesarju in kralju.

Dr. Podlipný napija dr. Riegru; dr. H. Šolc boljši bodočnosti; dr. Engel Riegru, ki je bil vedno pravičen vsem narodnostim. Rektor Reinsberg je napil Riegru, ki je priboril češkemu narodu šole. — Prof. dr. Slavík Riegru kot neumornemu delavcu in vzglednemu rodoljubi. Vladni sv. vit. Tomek, jeden najstarejših soborilcev Riegrovih, svojemu prijatelju. — Ravnatelj narodnega gled. Šubert Riegru kot literatu. — Princ Frid. Schwarzenberg je konstatoval, da ves narod ljubi Riegra ter priznava njegove zasluge. Zahvale mu ne moremo izkazati drugače, nego z neomejeno ljubeznijo. — Rieger je vzbudil ljubezen do naroda, on je dokazal, da, kdor podpira narod, podpira tudi državo. V tem smislu bode vedno delovalo češko plemstvo. Napije dr. Englu in dru. Podlipnemu.

Dr. Rieger povdarja vnovič, koliko so ga podpirali v delu drugi rodoljubi. Deloval je vsestransko, dasi je bil v mnogem diletant. A treba je bilo pot pripravljati drugim. In v tem pogledu mu se je mnogo-kaj posrečilo. Izvršuje svoj govor s »Slava Palackemu«.

* * *

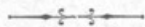
Dr. M. Polit, člen srbskega cerkvenega kongresa in dr. Desančič sta Riegru brzojavno čestitala.

Slov. dobrod. društvo v Petrogradu mu je poklonilo srebrn album. — Telegrafskih čestitek je došlo nad 900.

Na predvečer je bila v narod. gled. slavnostna predstava. Ko je stopil Rieger v gledišče, mu je občinstvo priredilo veliko ovacijo. Po prologu je bila živa podoba: Bohemia se klanja dru. Riegru. — Potem opera »Jakobin«.

Na ulicah se je nabralo nebrojno občinstva. Ko je Rieger po predstavi zapustil gledišče, je odmevalo tisočero »Slava« in pevale so se narodne pesni. Na dvorišču njegove hiše je bilo dr. »Hlahol«, ki mu je zapelo podoknico. — »Ústř. Mat. šk.« je podala Riegru posebno adresu; isto tako društvo nar. gled. — »Zlatá Praha« je posvetila dru. Riegru slavnostno številko, ki se prodaja po 10 kr.

Bakljada v Pragi, v proslavo Riegru, ni bila dovoljena. Zato se je zbralo nad 300 dijakov 10. dec. zvečer pred njegovim stanovanjem, zapelo »Kje dom je moj?« in mu zaklicalo »Slava«.

Iz državnega zbora.

29. nov. Razpravljala se je trgovinska pogodba z Japonsko. — Hořica preda peticijo občanov Hořoviških za dopolnilo vojaškim predpisom, ker se je letos s prepovedjo oglašanja z »Zde« žalil češki narod. — Pfersche vnovič dolži Mladočehe, da so provzročili Praške izgrede; dr. Herold ga zavrača in omenja telesne poškodbe in požare, ki so se prizadejali češkim manjšinam, od katerih pa Čehi niso trdili nikdar, da jih je naročila in plačala stanka dr. Pferscheja.

Grof Thun odgovori na interpelaciji radi izganjanja Slovanov iz Prusije. Vsaka država ima pravo, da izžene tuje elemente, katerih prebivanje je za obči blagor neugodno. Seveda se to ne sme prenesti na cele kategorije prebivalstva, ker bi bilo to omejevanje medna-

rodne obratne svobode. Največi del izgnancev iz Prusije je bil doslej pomožnih kmečkih delavcev. — Izgnanje ima mnogo trdega na sebi. Obečalo pa se je, da se bode postopalo v teh slučajih z našim državljanom pristajajočo obzirnostjo. Ako bi se pa ne uresničilo to, ali ako bi izgoni ne imeli več značaja policijskih naredeb proti posamičnikom, tedaj bode bez obotavljanja varoval prava avstrijskih podanikov z vso odločnostjo, in, če treba, posluži se prava reciprocitete.

Dr. Pfersche se zavaruje proti Heroldovi besedi: laž, ter zahteva grajalni odsek: — Dr. Herold se temu pridruži in ponovi, da so besede Pferschejeve: Vaš župan je vse zakrivil, laž.

Ministerstvo zahteva 3.000 gld. v proračunu za ustanove slov. dijakom na pravosl. in modroslovnih fakultah.

Avstr. proračun za 1899: Potrebščine 760,286.795 gld., pokritja 760,754.843 gld. Potrebščine se razdelé na: najviši dvor 4.650.000 gld., kabin. pisarna 78.307 gld., drž. zbor 1.239.088 gld., drž. sodišče 23.300 gld., min. sovet 1.329.143 gld.; prispevek skupnim izdatkom (po 70%) 126,162.876 gld., min. notr. poslov 28,142.972 gld., min. domobrambe 25,196.170 gld., minist. nauka 31,473.776 gld., min. financij 131,681.228 gld., min. trgovine 49,783.310 gld., min. železnice 107,526.190 gld., min. poljedelstva 19,357.914 gld., min. pravosodja 29,210.791 gld., najviši računski dvor 175.500 gld., penzijski etat 24,308.510 gld., subvencije in dotacije 171,929.683 gld., uprava državnih dolgov 633.080 gld.

Minister Kaizl je v seji drž. zbora 6. dec. utemeljeval drž. proračun za l. 1899. Potrebščine je več za 36½ milj., nego v prošlem letu. Ako pa se odračuni 13 milj., ki so provzročeni po zvišanju uradniških plač, preostane le 23 milj. več izdatkov. Upotrebi se velik del za zboljšanje plač uradnikom in služabnikom. Treba bo torej povišanja nekaterih indirektnih davkov, zlasti na sladkor; a skušalo se bode odpraviti cestnino in časniški kolek. Država mora skrbeti za plačanje dolgov, pred vsem na salinske deleže. — Državni dolg je 1868 zahteval 31.7 proc. drž. izdatkov za se, sedaj se je znižal ta delež na 22.7 proc.; seveda to ni absolutno, temveč le relativno razmerje. — Potrebščine za kulturo in blagostanje so se pomnožile. Pouk, trgovina, železnice, kmetijstvo in justicija so 1868 zahtevale zase 14 proc., 1878 21.1 proc., 1888 27.8 proc., 1898 37.5 proc. — Od 1890—97 se je samo na doneskih za zavarovanje delavcev proti nezgodam, h kateremu prispevajo lastniki s 90 proc., delavci z 10 proc., od države plačalo nad 44 milj. — Zavarovanje za bolezní je v dobi teh 7 let zahtevalo nad 118 milj. — Za šolstvo se upotrebi 70 milj. Dežele pa žrtvujejo za šolstvo mnogo več, nego zahteva država. Poleg tega so financije nekaterih dežel jako obupne. Povsod se opaža naraščanje izdatkov, deficit in zadolžitev. Deželam so izročene zelo važne stvari javne uprave: ljudsko šolstvo, zdravstvo, dobrodelnost, dež. kulturne potrebe in poslednji čas tudi prometna sredstva. Nesreča je le bila, da se jim niso odkazala za to denarna sredstva, katere terjala država zase. Zato sem imel namen, da jim odkazem delež od dohodkov pri indirektnih davkih. — Splošni dohodninski davek ne znači pomnoženja drž. dohodkov; kar presega stari personalni davek, se razdeli deželam. Cenanih je v vsem 1,861.854 osob, v skupni vsoti 1336 milj. Po odračunjenih davčnih dolgih, obrestih in trajnih izdatkih znaša obdačeno imetje 1158 milij.

28 proc. je na samostojna podjetja, 34 2 proc. na službene oohodke obdačeno. Kar se tiče obrtnije, je bilo 1896 28 akcijskih društev koncesijanih, s skupno glavnic 25 milj.; 1898 46 društev z 44·8 milij. Tudi hranilnične vloge se množé. — Trgovina na zunan je v prvih 10 mesecih 1898 dala 34 milj. manj nego v jednaki dobi 1897, ki je zopet za 32 milj. bila ugodnejša nego 1896. Vzrok temu je zlasti slaba letina 1897. — Pridejal je še nekoliko polit. opomenj. Parlament ima glavno pravo, da dovoli budget. Da je doslej — do konca leta 1898 — nerešena še cela vrsta važnih budg. tnih vprašanj, kaže na *teško bolezen parlamenta*. Ne zaradi mnogojezične države, temveč zaradi narodnostnih preprirov nima parlament one stalne in trdne podstave kot drugod; ako uže ne upoštevamo volilnega reda. Sedaj pa se pojavlja še stanovsko nasprotstvo. V parlamentu so vedno menili videti pravo zastopstvo naroda. Od tega se je mnogo izpremenilo. Glavne nevarnosti za parlament vidim, 1. v tem, da se vedno bolj krčijo stvarne razprave, 2. da se imperativni mandat vedno bolj šopiri, 3. da se princip večine vedno bolj zameta. O imperativnem mandatunaj omenim, da je največi sovražnik demokratije, saj ne znači drugega nego razdrobljenost sedanje jednotne države v volilne okraje po vzoru prejšnjih reprezentativnih deželnih zborov. — Poslanec se mora smatrati zaupnikom celega naroda, torej ne sme prevzeti imperat. mandata, ter se mora ukloniti večini poslancev, ki značijo zastopstvo naroda. Ta ideja večinske vlade je neizogibna potreba parlamentarne vlade. Ako se ne vzdrži princip večine v zbornici, pride do tega, da sploh ne pride do sklepov ter da se onemogoči vse parlam. delovanje.

6. dec. Bar. Schwegel interpeluje zaradi druge železniške zveze s Trstom. Dr. Gross pravi, da je odgovor min. preds. na interpelaciji Javorskega in Engla vzbudil senzacijo. Zato zahteva, da se o tem otvori debata. Min. preds. Thun si najbrže ni bil jasen o pomenu svojih izjav. Pri imenskem glasovanju se odkloni predlog s 166 proti 124 glasom. Iro zahteva isto, le v drugi obliki; preds. ga večkrat opominja in muna posled odvzame besedo. — Grajalni odsek poroča, da se je dosegla poravnava, ker je Pfersche preklical svojo trditev o mladočeški stranki, kakor da bi bila ona plačala organizacijo lanskih Praskih izgrediv; na to je tudi dr. Herold preklical svoje besede.

Kaj je ruskemu narodu ruski car?

Слово¹⁾ „царь“ является²⁾ въ глазахъ³⁾ народа твореніемъ⁴⁾ небывалой⁵⁾ силы, ума, красоты⁶⁾ физической и нравственной:

Царь земной⁷⁾ подъ Царемъ небеснымъ ходить. Никто противъ Бога, ничто противъ царя.

Правда⁸⁾ божья — судъ царевъ.

Одному Богу Государь отвѣтъ держит.⁹⁾

Никто какъ Богъ да Государь.

Душой Божій, тѣломъ Государевъ.

Безъ Бога свѣтъ не стоитъ, безъ царя страна¹⁰⁾ не правится.¹¹⁾

Свѣтитсѣ солнышко на небѣ, а русскій царь на землѣ.

Народъ — тѣло, царь — голова.

Гдѣ царь, тутъ¹²⁾ и правда.

Близъ царя — близъ чести.

Нѣтъ больше¹³⁾ милосердія, чѣмъ въ судѣ царевомъ.

Кто Богу не грѣшенъ, царю не виновенъ.¹⁴⁾

Для милосерднаго царя и Богъ милостивъ.

Винобатаго¹⁵⁾ Богъ проститъ¹⁶⁾, прѣваго Царь пожалуетъ.¹⁷⁾

За Богомъ молитва, за царемъ служба не пропадетъ.¹⁸⁾

Радость царская — всеі землі радость.

¹⁾ beseda, ²⁾ je, ³⁾ oče, ⁴⁾ tvoriti = stvarjati, delati, ⁵⁾ ne navadne, ⁶⁾ lepote, ⁷⁾ zemeljni, ⁸⁾ istina (resnica), ⁹⁾ odgovarja (je odgovoren), ¹⁰⁾ dežela, ¹¹⁾ vlada se, ¹²⁾ tam, ¹³⁾ več, ¹⁴⁾ kriv, ¹⁵⁾ krivega (prestopnega), ¹⁶⁾ odpusti (c. dat.), ¹⁷⁾ rad ima (po rus. fut.), ¹⁸⁾ propade (se ne izgubi) Božidar Tvorcov.

RUSKE DROBTINICE.

Съ міру по ниткѣ, голому рубаха.

21. nov. vršil se je slovesno zaključek visokih ženskih tečajev v Petrogradu, vršil se je v prisotnosti mnogočislene i znatne gospode. Iz poročila o tem prevažnem učnem zavodu vidimo, da je bilo za minulo šolsko leto rednih poslušalek 747, izrednih pa 61. Tečaj naukov dovršilo je preteklega 1897. 1. 93 rednih poslušalek, izrednih pa 15. K začetku tekoč. šolsk. leta bilo je 693 oseb. Od l. 1892. pa do l. 1898. treba je bilo odovedati prijem v zavod 1059 osobam. Do konca jih vsako leto uhaja 10—14 proc. Tekočega l. 1898. vsprejeli so na prvi tečaj 357 deklet i žen, 20 osebam pa niso dovolili vstopiti v zavod. Število vseh kurzistek je tekoč. šolsk. l. dosedaj narastlo do 960 oseb. Izpiti letošnjega leta dali so take uspehe: Iz oddela zgodovinsko-filologičnega dovršilo je 88 oseb, prevedeno pa jih je z onega tečaja na drugi 433 oseb, ostalo pa jih je na istih tečajih 31 oseb; iz oddela naravoslovno-matematičnega pa je dovršilo nauke 19 poslušalek, prevedeno jih je na daljnje tečaje 196, na drugo leto pa jih je ostalo 32. Iz okončivših tečajev ostalo je 8 najodličnejših pri tečajih, to bodo profesorke pri tečajih; dva pa pojdeti na vsenčilšče zamejno, 25 si je izbralo učiteljstvo i odgojo, 23 jih pojde na medicinske tečaje, tudi v Petrogradu, 8 pa se je razsejalo jih po raznih učnih zavodih. Na vzdrževanje tečajev postopilo je prošlega leta 181.243 rub. 59 kop., med tem je 9033 rub. 19 kop. milodarov, potrošeno pa je 181.082 rub. 71 kop. Tečajnicam na prid podarile so carica i druge blagorodne i visoko postavljene gospe 21.240 rub. 55 kop. Tekočega leta narodilo se je pri tečajih tudi društvo, kojemu namen je podpirati poslušalke visokih ženskih tečajev. Dohodov je imelo za prvo leto to društvo 3322 rub. 50 kop., razdalo pa je podpor na 2500 rub. Pri tečajih je obščežitje (konvikt), v kojem je bilo 208 oseb. Iz vsega je vidno, da ženska nauka pri nas krepe.

V »Prav. Vestn.« nahajamo naslednje podatke glele dvizenja ljudi po železnicah za poslednja tri leta, to se pravi od leta 1894, ko so vvedli pri nas novi železnični tarif, bolj ceni od prejšnjega: L. 1895 se je število popotnikov po železnicah pomnožilo na 3,028 657, ali na 7·3 proc.; l. 1896. — pa na 6,954.754, ali na 16·9 proc.; a l. 1897. — na 12,130.654, ali na 29·1 proc., ter je tak doš'o poslednjega leta do 53,354.186 ljudij. Dohod od popotnikov se je množil: l. 1895. — na 9 proc., l. 1896 — na 13 proc. i l. 1897. — na 18 proc., ter je k začetku l. 1898. 66 milijonov rubljev. Najbolj se vozijo do 100 vrst dalje, i sicer 79 proc. vseh pasažirov. Kako so se pač urezali nasprotniki znižanega tarifa! Kedaj neki odjenjata pošta i telegraf?...

V poslednji številki »Rusk. Arhiva« je nekoliko odlomkov iz »Pripovedek« G. V. Grúdjeva. Vsa ta tvorina je prav zanimiva, kar uvidite iz naslednjih dveh kratkih primerov: Neki S. bil je neki gubernatorja, pa to je bil gubernator malovreden. Gubernatorji začetkoma vsakega leta pismo poročajo carju o položaju svojih gubernij. I vidite, S. med drugim piše v svojem poročilu: »Bez žemanstva moram reči, da protokolov gubernske uprave ne prebiram«. Car Nikolaj Pavlovič pa je na strani, proti temu »odkritosrčnemu« priznanju gubernatorskemu, napisal tudi »odkritosrčno« resolucijo: »I jaz bez žemanstva takega gubernatorja odpušcam iz službe«...

Милосердіе, а. р. 1898. г.

Милосердіе, а. р. 1898. г.

Милосердіе, а. р. 1898. г. — Милосердіе, а. р. 1898. г.

Jezik Fermólova bil je oster i mu je delal mnogo sovražnikov. Na velikih vojnih vajah prisotstvovala sta Jermolov i Aleksej Petrovič, oba kot artilerijska generala. No, kaj porečete Vi, Aleksej Petrovič, povprašal je Arakčejev. Jaz bi rad poprej slišal mnenje Vaše svetlosti, odgovoril je Jermolov. Jaz menim, da so ljudje vrli, konji pa slabi, nadaljeval je besedo Arakčejev. Da res je, dostikrat je slava ljudij zavisna od živine, odrezal jo je Jermolov.

V pojasnjenje pribavljam to le: Ko bi kak mlad ali celo star čitatelj »Slov. Sv.« dvomil, kaj pomenjajo besede Jermolove, napomnimo mu, da je Arakčejev bil jeden iz tistih velmož carja Alexandra Blagoslovenega, kojim so istino ruski ljudje pravili, pravijo i bodo pravili скотина (скоты), po slov. živina, pa še bolj znano vam je nemško Vieh... Božidar Tvorcov.

* * *

Vlada je podelila 1,200-000 rub. podpore za novo politehniko Varšavsko. Poslala je stavbarja Szikerja in Rogojskega na študije politehniških stavb po raznih evropskih velikih mestih.

Česka naselbina v Petrogradu je vprizorila 3. dec. literarno-muzikalni večer v proslavo Palackega, na katerem govoriti o svojih vtisih izza prebivanja v Pragi je bil zadržan gen. Komarov.

Člana slovan. dobrotvornega društva v Petrogradu, gen. Bogoljubov in Bogišić, sta izročila odboru predlog, da se osnuje literarno središče za vse Slovane, pod imenom »vseslovanska matica.« Predlog je bil prijazno sprejet, in pričelo se je uže potrebno delovanje, da se uresniči ideja.

Car je dovolil občo zbirko za nakup Puškinovega posestva, Mikalovskega sela. Povod temu je slabo stanje, v katerem se nahaja ta literarno znameniti kraj. On je last v Vilni živečega dosluž. generala, Puškinovega sina. Tudi grob Puškinov v bližnjem svetogorskem samostanu je zapuščen.

Francoska katol. cerkev v Petrogradu se bode zidala s privoljenjem ruske vlade.

Na Ruskem je 3500 ljudskih čitalnic.

Rusija ima 121 kmetijskih šol: 4 više, 12 srednjih, 105 nižjih, 114 jih vzdržuje država. Učencev je 5157.

Sto let je bilo 13. dec. odkar so zmagonosne ruske čete prekoračile Galicijo, hiteče avstr. četam na pomoč pod poveljstvom Suvarova proti Napoleonu.

V Rusijo prihaja vedno več tujcev priselencev; na leto jih štejejo na poldrug milion. »Mosk. Věst.« nasvetujejo, da se vvede davek 10 rub. za osebo, kar bi vladi doneslo 15. milj. rub. na leto. A bila bi to tudi obramba proti tujemu proletarijatu, ker bi oni, ki se priselijo le z namenom, da se preprosjačijo, ne mogli plačati tega davka za naseljenje.

V Sibiri se vvedejo porotne obravnave. Zahteva pa se od porotnikov izobrazba in posest. Nekateri listi se protivijo temu, ker so s tem izključeni kmetje, ker imajo baš kmetje močno pravno čustvo, in ker bi ljudstvo imelo do sodišča, v katerem so zastopani tudi prostaki, več zaupanja.

Iz novin.

»Neue fr. Pr.« uže hujska v članku: »Ein neues Cilli« proti ustanovi slovenske (bolj prav: hrvatske) gimnazije v Pazinu. Stara prijateljica iredentašev ne zapusti ob nobeni priiki.

»Budp. Hirl.« ima dopis, da je ob prebivanju nem. cesarja v Palestini iznenadila Nemce razširjenost ruskega jezika v Palestini. Posebno so se čudili temu, da so arabski otroci v bazarjih govorili med seboj rusko, ker se uče ruščine v ruskih šolah.

Nasproti napadom »N. fr. Pr.« na grofa Thuna radi izjave o proganjanju iz Prusije pravi Berolinski »Tagl.«, da je ona v očeh pruske vlade povsem v pravu. — Naši Germani so torej zopet jedenkrat bili bolj rimski nego Rim sam.

»Sl. N.« poroča, da so se v prostijski in mestni farni cerkvi v Ptuj priče misijonske propovedi, pri katerih je neki propovednik govoril na prospeh velikonemške propagande proti Slovencem, na kar je mestna fakinaža v cerkvi začela klicati »Heil«. Tudi

dijakom na gimnaziji je ta propovednik priporočal, naj ostanejo zvesti Nemci, dasi so večinoma Slovenci.

»N. fr. Pr.« poroča, da je slovenska občina »Saifnitz« (Žabnice) protestovala proti temu, da se na Kanalski železnici poleg nemških napravijo tudi slovenski krajevni napisi postaj.

»Галичанинъ« pravi, da se je osnovala stolica cerk. slovan. jezika na poljski univerzi po nasvetu Ogonovskega v Levovu zlasti za unijatsko-ruske semenišnike. Dv. svetnik Jagič je namesto jedne stolice nasovetoval dve, jedno za novo malorusko literaturo, druge za staro rusko in cerkveno literaturo; za prvo je bil nasovetovan Kolesa, za drugo Studinsky. Kard. Sembratovič je pozneje na novo urgolval ustanovitev te stolice, a modroslovna fakulta je rekla, da je ni treba, ker se ono poučuje v bogoslovju.

Slavni pruski historik Delbrück sodi o izganjanju avstr. in danskih podanikov iz Prusijo: »Ta brutalnost vzbuja gnjus izomikanega sveta. — A huje od tega je zaslepljenost teh, ki menijo, da s takimi sredstvi morejo v boju narodov doseči trajne uspehe. — Narodno mišljenje je pri nas vzbudilo tu in tam narodni fanatizem, ki meni, da s takimi sredstvi morejo v boju narodov doseči trajne uspehe. — Narodno mišljenje je pri nas vzbudilo tu in tam narodni fanatizem, ki meni, da sme z nogami teptati zakone človečnosti.«

O polit. položaju na Goriškem ima Celjska »Domovina« pomemben članek. — Nasproti bezobzirnemu terorizmu laške stranke, ki ima svojo oporo v vladi, se je posrečilo polit. društvoma »Slogi« in »Edinosti« in slov. prvoboriteljem privedi narod do jedinstva. Ako se i tu zaseje prepir med narod, bile bi to zanj neizmerne škode. Iz Ljubljane se je poskusil — (gotovo ne mala fide, op. ur.) ta prepir in razdvoj vdomačiti na Goriškem, in to izkoriščajo naši nasprotniki in vlada. Abstinencija goriških poslancev je ostala, ker se ni izvišila sprememba vladnega sistema, kakor so zahtevali in se nadejali. Dandanes gre za narodno gospodarstvo, vlada streže vsem željam Italijanov v tem pogledu, za slovenske se ne zmeni. Ljudstvo, poleg tega še povsem prezirano od polit. upravnih in sodnijskih oblastev, ki je postalo celo mučenik zaradi svoje lojalnosti in svojega patriotizma, — ono je razburjeno, ne umé, zakaj mora trpeti take v nebo vpijoče krivice. Ni čudo, da se mu poraja misel, da uže spada pod Italijo, da mu teče ona usoda, katera je zadela beneške Slovence. Goriški poslanci, ki ne vidijo v ničemur več pomoči za odpravo neznosnega gospodarsko-polit. položaja Slovencev na Goriškem, oprijeli so se in se držé z vso opravičenostjo jedinega sredstva abstinencije, dobro vedoči, da mora počiti, — na slabše ne, ker slabše biti ne more. Dasi je učiteljsko vprašanje na Goriškem res poreče, vendar se ne sme staviti v prvo vrsto v tem kritičnem času. To tem manj, ker bi bila vsaka samostojna rešitev učit. vpraš. bez posredovanja vlade povsem nemožna, a vlada noče storiti ničesar, dasi so poslanci poskušali večkrat, da pravično uravnajo to stvar. Prepričani, da je po časopisju zašel med narod, izkoriščajo Lahi in vlada, ki sporazumno delajo nato, da bi se razpustil dez. zbor, saj se nadejata tedaj novih uspehov in lehkih zmag. — Slov. učiteljstvo, ki je doslej bilo toli požrtvovalno, morebiti uvidi te važne razloge, ter jim za kratko dobo podredi vprašanje o uravnavi svojih plač, kateri vsi priznajo nujnost in potrebo.

»Information« pravi: Min. pl. Josipović je baje za utemeljenje svojega polit. stališča rekel med drugim, da so se Hrvati in Ogrji le rama ob rami mogli ubraniti Turkov, da morajo torej skupno držati tudi ob ustavnih vprašanjih. Bodi pribito na kratko in čisto zgodovinsko, da Hrvati so navadno borili se proti Turkom, da pa so Madjari navadno stali na strani Turkov, in da so iste naravnost pozivali v deželo.

Dunajski »Montagsblatt« je raznesel vest, da se za 1. in 2. dec. v Pragi boje ponovitev uličnih izgrediv ter je vojaštvo in policija dobilo v to primerne naredbe. — S takimi žurnalističnimi izmišljotinami se boče sumničiti in oškodovati češki narod. Seveda se je v kratkem pokazala ničnost; pa: aliquid semper haeret.

Poljski listi pišejo o češki propagandi proti Poljakom na Tešinskem, ker se je v novi katol. cerkvi v Dobravi vvedla češka služba božja mesto poljske. A po poslednjem štetju je bilo ondi 120 Nemcev, 1987 Čehov in 193 Poljakov. V teh sosednjih krajih je tudi razloček med češko in poljsko govorico le majhen, in naroda se dobro sporazumeta. Torej je ta lokalni prepir povsem nepotreben in le skupnim sovražnikom v korist.

»Tribuna pop.« piše, da je memorandum madjarske opozicije, kateri je sestavil madj. pravnik Hodoseg, s sodelovanjem Apponyja in Horanskega, najsijajnejše zadoščenje Romunom, ki so 1892 izročili na Dunaju na najvišjem mestu jednak memorandum. A tedaj so bili vsi Madjari složni v zakletvi, da se Romuni kaznujejo radi tega.

DROBTINE.

Bezplačne kurze za narod so pričeli v Budejevicah. V Gradcu se je poskus vseučiliških kurzov vrlo obnesel. »Lj. Zvon« je pred kratkim prinesel nasvet za Slovence, gotovo vsega upoštevanja vreden. A ker je pri nas uže tako, da nekateri mogotci nočejo slišati o ničemur, kar ne vzraste na njih lastnem zelniku; najbrže Slovenci ne učakajo, kmalu takega koristnega dela.

Na Sušaku izdaje avtonomna stranka list »Difesa«. Vse številke, ki so doslej izšle, so bile zaplenjene; za Reko mu je tudi vzet poštni debit. Na mostu med Sušakom in Reko je redarstvo aretovalo urednika tega lista in njegovo soprogo, ter ju odvedlo na redarstveni urad, kjer so ju preiskali. Našli so pri njih več številčk lista, katere sta nesla na parobrod, ki je imel odpluti v Opatijo, kakor so to svedočili naslovi. Zato je bil urednik obsojen na 150 gld., njegova žena na 100 gld. globe.

Na dan cesarskega jubileja je bila v Zadru na poslopju deželnega odbora v prvič razobešena hrvatska trobojnica.

Na Moravskem je 70% Čehov, 30% Nemcev. Država vzdržuje za Čeha 9 gimn. in 1 realko, za Nemce 10 gimn. in 2 realke. Jedna češka srednja šola pride na 160.000 preb., jedna nemška na 50.000. Dežela vzdržuje 5 nepopolnih čeških srednjih šol, tako da od teh pride jedna na 320.000 preb. in 10 nemških, torej jedna na 46.000 preb. — V vsem je torej 15 čeških in 25 nem. srednjih šol, jedna češka pride na 106.000 preb., jedna nemška na 24.000. Na čeških realkah je 2200 dijakov, na nemških 3018. Nemci pravijo, da za 2200 realcev ni

treba tehnike. V Galiciji je na realkah 2095 dijakov, in ti imajo svojo tehniko. Na Štajerskem jih je 889 in imajo tehniko. (Seveda pridejo tam tudi nekateri iz sosednjih dežel.) V poslednjih 5 letih se je število realcev pomnožilo od 900 na 2200. — Čeških gimnazijcev je 3389, a vendar še ni češke univerze na Moravskem. Število čeških gimn. se je zadnjih 6 let pomnožilo za 972.

Na Dunajski slikarski razstavi je izložil Rus Ilya Jeftimovič Rjepin dve sliki: »Slovo rekrutovo« in »Burlaki«. — O njih piše »Nada«, da se prva odlikuje po izvrstni karakteristiki, koloritu in grupovanju oseb, druga pa je najlepša slika na vseh razstavi. Ob Reki vlačijo možje in mladeniči v napornem delu ob pripekajočem solncu z žitom naloženo ladijo po vodi proti nje toku.

V »Lj. Zv.« obvešča A. Aškerc čitatelje na podstavi poročil švedskega pesnika grofa Snoilskega, da izhaja njegov rod od Slovencev, ter objavlja zanimivo pesen, ki kaže, da si je ta ohranil še vedno ljubezen do domovine svojih pračedov.

»Martin Krpan« je izšel v nemškem prevodu v »Stimmen aus Bosnien«.

V Ljubljani je umrl dr. G. Muys, bivši licealni knjižničar, v 70. letu. Bil je trd Nemec, a zaslugo za slovenski narod si je pridobil s tem, da je pripomogel sam in po svojih zvezah k temu, da se je Levstiku podelila skriptorska služba ter tako rešil ta genijalni mož iz obupnega stanja.

V Nemčiji živi kakih 140 tisoč avstro-ogerskih podanikov; v Avstriji pa kakih 80.000 podanikov nemške države. V sami Pragi jih je toliko, da je nemška država uvidela potrebo, zanje ustanoviti konzulat.

Jaroslav Nemec, ruski drž. svetnik, je umrl v Pragi, v 57. letu. Bil je sin slavne češke pisateljice Božene Nemcove.

Hranilnica v Tarnovu je sklenula, ustanoviti povodom jubileja rezbarsko šolo ter darovala v to 25.000 gld.

Pri občnem zboru hrvat. pev. dr. »Hrvej« v Mostaru se je sklenulo, osnovati zavezo hrv. pevskih društev v Bosni in Hercegovini. Hrv. pevskih društev je v teh dveh deželah po raznih mestih in krajih uže veliko število.

Tržaški učitelji so na shodu pedagoškega društva dne 16. okt. sprejeli spomenico ter jo izročili obč. sovetu v podkrepljenje njih prošnje za povišanje plač. — V tej navajajo, da je Trst trgovsko mesto, ter da je tržaškemu učitelju treba vršiti težko zadačo, da vzgaja mladino različnih narodnostij do onega narodnega čustva, ki je lastno večini prebivalstva. Tu je očito priznanje, da se v Trstu zlorablja šola za raznarodovanje nelaških otrok ter za vcepljanje laškega duha.

Šolska mladina v Prusiji je po narodnosti: nemška 4.788.969 ali 86·82%; poljska 647.722 ali 11·74%; kašubska 92; litavska 20.152 ali 0·37%; lužiška 12.652; drugo slovanska 14.081; danska 24.350; friška 2898; valonska 1492; druge narodnosti 3777.

Poleti je bil po nem. časopisju velik krik, zaradi vesti »Posener Tgb.«, da poljski duhovnik Sobecki v Benčovem ni hotel udeležiti se pokopa veteranca, ker je ta bil član nemškega vet. društva »Sedan«. Sobecki je tožil list zaradi obrekovanja. Sedaj je preiskava dognala, da on ni hotel pokopati umrlega, ker je bil kot pijanec občini v pohujšanje in umrl kot samo morilec. Zato je bil urednik obsojen v kazni 300 marek.

Beračenje za Wolfa je dokazal v drž. zboru soc. dem. Poljak Daszynski. Nabiralnice zanj so v Hebu

v knjigarnah, gostilnah, »Kaiserpanorama« itd., tako tudi drugod. Celo delavcem v tovarnah so se pri izplačilu pobirali doneski za Wolfa. Po izkazu »D. Volksztg.« je v Libercu nabranih 872 gld. 11 kr., — v drugih mestih 2153 gld. 97 kr., — v Hebu 2153 nem. marek v zlatu. Občina Ruketnice je tako siromašna, da ne more prekrbeti svojih ubožcev, temveč jim dovoli vsak teden jeden dar beračenje. A za Wolfa je darovala 50 gld. — Kedar dojde Wolf v Falknov, se vozi v kočiji predstojnika nudokopov, ki sili delavce, da Wolfa spremljajo z rudtiško glasbo od kolodvora do skupščine, a kdor se proivi temu, se odpusti iz službe.

Krakovski mestni zbor je v proslavo cesarskega jubileja odmeril 25.000 gld. za stavbo novega krila v jubilejni bolnici vsmiljenih sester in 50.000 gld. za ustanovo više trgovske šole v Krakovu.

Sprevodniki drž. železnice Beljak—Trbiž—Ponteba so dobili ukaz, da izklicujejo postaje tudi v slovenskem jeziku. Vse postaje te proge dobé tudi dvojezične napise.

Grof Jan Harrach, katerega so proslavili Dunajski Čehi, se je rodil 2. nov. 1828. Od leta 1855, ko je stopil od vojakov, bil je pospeševatelj Čehov; tudi politično delaven kot dež. in drž. posl. (sedaj je član gosposke zbornice). 1869 je bil voljen starostoj »Slovan. Besede« na Dunaju, in odslej je razvitek češtva na Dunaju tesno spojen z njegovim delovanjem. Už 1869 se je trudil za češko šolo ter vabil k zbirkam, ki so narastle do 1872, ko se je osnovalo dr. »Komenský« na 4087 gld., a do 1877 na 18.000 gld. Podpiral je tudi vse na Dunaju izhajajoče češke liste. 1866 je bil voljen protektorjem »Jednote sv. Metodija«. Za češko službo božjo se je potezal pri Dunajskem kardinalu Ganglbauerju. 1891 je bil imenovan častnim članom, 1894 protektorjem »Pokroka«. Sedaj ob 70 letnici ga je imenovala »Slovanska Beseda« častnim članom.

Pri Pariškem društvu »Ekonomično Rusko« se organizuje stalni komitet zastopnikov velikih firem za olajšanje trgovskih zvez med Rusijo in Francijo. Zlasti se bode skrbelo za ustanovo ruskih akcijskih družeb za sodelovanje pri francoskem kapitalu; za ustanovo obrtnih in trgovskih razstav v Parizu in muzejev po francoskih mestih; medsebojno spoznavanje ruskih in francoskih trgovskih in obrtnih razmer, ustanovo informacijskih zavodov, in ustanovo komisije za podporo ruskih izstavljalcev na svetovni razstavi v Parizu. Večina trgovskih zbornic in obrtnih muzejev na Francoskem je ponudilo svoje prostore brezplačno za umeščenje ruskih trgovskih muzejev.

Razstava slik, katero je »Slov. plan. dr.« priredilo v Ljubljani, je bila zanimiva. Klub amaterjev fotografov ima lepe uspehe. Tekmovanja se je udeležilo 7 amaterjev s krog 100 slikami. V slikanju triglavskega pogorja je bilo priznано I. darilo A. Gregorcu za »jutro v Krmi«. — Za planinsko slikanje je bilo priznано I. darilo E. Wlasaku za »Klanško jezero z Mangartom«, II. darilo V. Čamerniku za »Ojstrica«. — Od pokrajinskih slik je bilo priznано I. odlikovanje J. Zazuli za »Krka pri Zagradcu«, II. pa J. Sennigu za »Kranj«. Na društvenem večeru je predaval prof. Orožen o Lisci, »štajerski Rigi«. Večera se je udeležilo do 150 členov in gostov.

Proti semeniškemu vodji Litomerškemu dr. Kordaču so pričeli nemški krogi strastno agitacijo. Mestni zbor je izdal izjavo, da je vsled brzogovnega pozdrava na katol. shod v Lincu nastala v mestu velika razdraženost, ker se ž njim priznava politika katol. ljudske stranke,

ki sama omogočuje pogubno državno politiko, kot prava, a ona nemškemu stališču primerna obsoja. To pa je tako predrzno, da se mora oporekati. Ker to ni prvi korak semeniškega vodje, temveč ker je še dobro v spominu njegovo vedenje, kaznovanje nemških bogoslovcev povodom od vsega meščanstva proslavljenega shoda akademikov (tedaj so bogoslovci pevali pri oknih: Die Wacht am Rhein) in udeležba t. zv. katol. shoda v Pragi, kjer se je demonstrovalo za zlagano češko drž. pravo, — izreka mestni zbor svoje ogorčenje in naroča županu, da je sporoči škofu, katerega naj v interesu soglasja med škofom in prebivalstvom naprosi, da ukrene vse potrebno, da bi se ne ponavljali taki dogodki.

* * *

Ministerstvo za narodno prosveto v Srbiji je odredilo, da se za 1899. razpiše 6 nagrad za ljudske učitelje, ki se odlikujejo s praktičnim delom v kmetijstvu. Po dve nagradi ste po 300, 200 in 100 dinarov. Pri podeljevanju se bode gledalo zlasti na to, kako se je učitelj pri urejanju šolskega vrta oziral na predpisane načrte.

Grof Normann-Ehrenfeldski, lastnik bizovaški, je odredil, da se šolarjem njegovega patronata, katerih je 650, v spomin na cesarski jubilej podari po 10 koron v zlatu; a učiteljstvu teh šol 1000 K v zlatu. — Tudi je pristopil kot ustanovnik Zagrebški »mensi acad.« s 2000 K, in za spomenik cesarice in kraljice Elizabete v Budimpešti je daroval 600 K.

Pamflet proti bolgarskemu knezu se je 18. nov. delil po ulicah in javnih lokalih v Sofiji. To je nekaka proklamacija na bolgarski narod od »tajnega revolucionarnega društva«.

Preds hrv. sabora Dane Stanković, je 14 dec. umrl v Zagrebu. Porojen 1834 v Kirinu v Banovini, je završil pravoslovje v Zagrebu in stopil v drž. službo. 1861 je bil pridružen dvorni kanceliji, 1869 hrv. ministerstvu. 1884 je postal predstojnik vladnega oddela za notranje posle, 1897 je bil umirovljen ter dobil veliki križ Fran. Josipovega reda. — V saboru je od 1884 naprej zastopal mesto Karlovce.

»Ustredni Matice školská« vzdržuje viši gimnazij v Opavi, 45 ljudskih in 44 otroških šol. Na gimn. z 8 razr. in 2 paralelkami je 10 prof. in 2 suplenta; na ljudskih šolah 144 učiteljev in učiteljic, na otroških vrtcih (zabaviščih) 45 pestinj in 45 vrtnaric; v vsem torej 213 oseb z letno plačo. Poleg teh 39 katehetov in 40 industrijalnih učiteljc z renumeracijami.

Sofija je bila pred 20 leti turško mesto s 15 000 preb. 1888 je imela 30.000, 1898: 50 000 preb. V istem razmerju, kot raste mesto, se pa slabša njegovo gospodarsko stanje. Vedno novi davki, vedno večja draginja. Mestni dolgovi znašajo 20 milj fr. Sedanji mestni župan si je izmislil nov dohodek mestu v loteriji. To je prevzela za 20 let družba avstr. Židov, zavezuvali se plačati mestu na leto po 600 000 fr.

Polnooficijski list »Mattino« je prenehal, mesto njega izhaja zopet neofic. priloga uradnega lista »Adria«.

»Mag O.« pripoveduje, da je sicer naučni minister ukazal, naj se ob jubileju vede šolska mladina v cerkev k zahvalnici. Vsaka budapeška šola ima 500—600 učencev, a v cerkev jih je došlo le kakih 25—30. — Pravniki v Petokostoli (Fünfkirchen) so prišli na predvečer na vojaški »zapfenstreich« ter pevali Košutovo himno.

V Petrogradu je češko pomožno društvo oslavo Riegrovo 80 letnico z velikim koncertom Udeležencev je bilo do 800; poleg ruskih odličnjakov tudi bolgarski dipl. agent in srbski poslanik. — Krivoš je podal kratek životopis Palackega. Igrale so se ruske skladbe in »Kje dom je moj«; pevale arije iz ruskih oper in zvršila slavnost s pevanjem »Hej Slovani«.

Poljski listi slavé Riegra — Tudi ruski mu posvečujejo članke. »Nov. Vr.« spominja na slovanski kongres v Moskvi 1867, kjer je skušal Ruse spraviti s Poljaki Po vrnitvi v Kronstadt je tu dvignul zastavo sv. Cirila in Metoda ter jo, med velikim oduševljenjem, nesel v stolico. — 1866 je korono sv. Vavla pred Prusi rešil iz Prage v Plzen in potem v Solnograd.

V Leborgu je poljski duhovnik v propovedi rekel občinstvu: »Čemu Poljaki vstrajate na tem, da je tu poljska propoved in poljsko pevanje? To je povsem nepotrebno, saj Bog isto tako dobro razume nemški kakor poljski. Pravite, da hočete varovati svoj jezik in svojo narodnost. A to je vse neumnost. Najbolje učitine, kedar boste v družbi z Nemci in katoliki.« — Nekaj sličnega je propovedoval svoj čas Mahnič, ko je narodnost proglasil za poganstvo, in dejanski se danes godi nekaj sličnega tržaškim Slovencem.

Slovenke v Litiji so družbi sv. Cirila in Metoda poslale 100 gld. pokroviteljnine v jubilejni dar.

V Gorenčah na Koroškem je 1. dec. umrl farni upravnik F. Lenc, ki je bil zaslužen tudi za slov. narodno in gospodarsko stran. Bil je dalje časa naročen tudi na „Sl. Svet“.

Ljublj. nemško gledališče je v jubilejno predstavo izbralo Bergerjevo igr. „Habsburg“, (o kateri smo poročali uže povodom uprizoritve na Dunaju), ki pri povdarjanju in proslavljanju Nemštva žali Slovanstvo na prav nečuvven način. Od dežele podpirani zavod ne bi smel brez kazni storiti kaj takega.

Pri laških veljakah v Gorici ni bila nikjer razobešena nobena cesarska zastava na dan jubileja, temveč samo mestne ali deželne. Isto tudi na mestni hiši.

„Svet“ piše, da na Volinji živi in tisoče čeških in še več nemških kolonistov. S Čehi živi ruski kmet v najlepši slogi, a z Nemci se nikakor ne more sprijazniti, ker so naduti, surovi in razdražljivi.

V Radgoni je prepevalal župan Kürbus razobešenje sloven. zastav ob priliki cesarjevega jubileja, a okr. glavarstvo v Ljutomeru je ugodilo pritožbi proti temu.

Bivši francoski min. preds. Leon Bourgeois je došel 10. dec. v Sofijo. Obiskal je min. preds. dr. Stojlova ter došel v sobranje, kjer se je soznanil z ministri in poslanci. 11. dec. je bil povabljen od kneza k večerji.

Veliki knez Nikolaj, ki je 17. dec. došel v Carjigrad k odkritju Svetostepanskega spomenika ruskim vojakom, je gost ruskega poslanika Sinovjeva.

Cesar je povodom jubileja tudi za Bosno in Hercegovino podelil odlikovanja in rede. Drž. fin. mip. Kallay je dobil veliki križ sv. Štefan. reda.

V Spljetu je umrl 6. dec. 72 letni rodoljub dr. Pavel Kamber. Izučil se je pravoslovja v Padovi, bil v (tedaj avstr.) Benetkah pri odvjetniku in postal notar v Spljetu. Tu je ustanovil hrv. čitalnico. 1882 je, pri prvi hrv. zmagi, bil voljen v mestni zastop.

RAZGLED PO SLOVANSKEM SVETU.

A) SLOVENSKE DEŽELE.

„Kazalo“ „Slov. Svetu“ za l. 1898 smo priložili 24. ali poslednji št. tega leta.

Kranjsko. Uredništvo »Laibacher Ztg.« prevzame z novim letom pešnik Funtek.

Tržaško. Deželni odbor Tržaški je 14. dec. po županu Dompieriju protestoval proti ustanovi hrv. gimnazije v Pazinu.

»Assoc. azione Progressista« v Trstu je v gled. »Politeama Rossetti« javen shod sklicala v protest proti ustanovi hrv. gimnazije v Pazinu. Radi nemira in hrupa je drž. zastopnik razpustil shod, predno je še preds. Benussi pričel z govorom. — Posl. Hortis in Angelli sta napadala vladu radi protekcije Slovanov in zatiranja Lahov. Razun protesta proti hrv. gimn. se je sklenula tudi za novo laško šolo v Pulju. Na ulicah so se potem pojavljale laške demonstracije.

V škedenjski cerkvi v tržaški okolici so imeli na praznik, 8. dec., prvo ital. propoved. Tako se izganja korak za korakom slovenščina iz cerkve!

Slovenska propoved pri sv. Jakobu v Trstu je bila 4. dec. Prisoten je bil škof Šterk, ki se je ob polni cerkvi prepričal o potrebi slov. službe božje v Trstu.

Istra. Pazin ima 3000 preb. (2000 Hrvatov, 1000 Ital.). občina Pazinska 13.000 Hrv. in 1400 Ital.; ves okraj 34.000 Hrv. in 7000 Ital. Vsa dežela 140.000 Hrv., 44.000 Slovencev, in ti imajo menda vsaj pravo do jedne gimnazije. A Italijani in njih nemški podporatki jim je ne privoščijo.

V potolaženje Italijanov zaradi Pazinske gimn. se, kakor poročajo nekateri listi, odpravijo slov. paralele na učiteljsku v Kopru.

»Ed.« je prozvedela iz povsem zanesljivega vira, da so laški posl. v istrskem dež. zboru sklenuli, da

odslej načelno ne bodo dovoljevali nikakih podpor učiteljem, da ne privolijo v zgradbo nobene nove šole več in da ne bodo sistemizovali nobenega učiteljskega mesta ter se bodo najodločneje upirali vsaki zahtevi vlade v tem pogledu.

Goriško. Župani v okr. glavarstvu goriškem so imeli v Gorici shod, kjer so sklenuli izjavo min. preds. kot dodatek k interpelaciji o slov. zastavah v Gorici, s katero protestujejo proti žaljivemu postopanju goriškega redarstva proti slov. zastavam, zahtevajoči popolno zadoščenje. Ako se ne ustreže tekom jednega meseca, položé vsi podpisanci svojo župansko čast.

Občinsko starešinstvo Bovško je 3. decembra soglasno sklenulo, da odobruje postopanje goriških slov. poslancev glede dež. zborskih poslov ter jim izrazilo svoje polno zaupanje.

Dež. odbor goriški, ki je dovolil za nakup ustanovnih akcij železnice: Gorica—Ajdovščina, 100.000 gl. se brani, izplačati dotično vsoto ter skuša, oprostiti se svoje obveze.

Koroško. Kat. polit. in gosp. dr. za Slov. na Koroškem je priredilo 20. nov. v Blačah dobro obiskovani shod. Drag. Hribar iz Celja je govoril o narodnostnih dolžnostih in o važnosti gospod. zadrug. — Grafenauer o deželnem in državnem zboru.

Ko je bila v »Šolskem domu« v Gorici pri posvečevanju 2. dec. zbrana šolska mladež z učiteljstvom in obilim občinstvom, ter se je po cerkvenem oparilu razobesila cesarska in sloven. zastava, je bil takoj redar v hiši, ki je zahteval njeno odstranitev; ko se mu je reklo, da se sname po završenem oparilu, je prihrulo 6 redarjev ter napravilo veliko razburjenost in med otroci preplašenost. Odstranili ste so obe zastavi. Iz sosednje hiše pa so metali kamenje v poslopje!

B) OSTALI SLOVANSKI SVET.

Obče. Spomenico proti hrv. gimn. v Pazinu je izročilo ital. polit. društvo za Istro grofu Thunu. Pri-povedujejo, da je bilo lani v Kopru in Pulju le 57 slovanskih dijakov, zamočli pa one, ki so bili v Trstu in na Sušaku. Pravi, da je ta gimn. krivica Italijanom. Mami oni izgubé kaj, kar imajo? Poroška »Istria« sama je priznala, da je v Istri nad 180.000 Slovanov proti 118.000 Italijanom. Vlada je torej dolžna, da jim pri-skrbi kulturna sredstva. Končuje pa spomenica z grožnjo — s pouličnimi izgredi. Sicer je vlada res kapitulovala nedavno pred temi, kar ji nikakor ne bi bilo treba, in kar je tudi v prih. ne bo, ako ima le količ-kaj energije.

„Društvo avstr. narodov“ v dobrotelnost po elementarnih neizgodah se je osnovalo na Dunaju pod pokroviteljstvom nadvojvode Rainerja. Med člani ustanovnega odbora so tudi: Alfr. grof Coronini, dr. Gregorec, F. Povše, J. Biankini.

Nemčija in Italija ustanoviti novi konzulat v Skoplju, središču albanske in makedonske agitacije.

Cesar je 15. dec. sprejel posl. Bulata v avdijenciji in izrazil svoje zadovoljstvo, da je drž. zbor rešil zakon o lokalnih železnicah, vsled katerega je zgradba dalmat. železnice zagotovljena.

Na 28. dec. so se sklicali deželni zbori češki, galški, gornje in dolnje avstrijski, štajerski, koroški, kranjski, bukovinski, moravski, sileški, goriški, predarlski in tržaški.

Parlamentarno. Načelnik ital. kluba, bar. Malfatti, in posl. Rizzi, sta bila pri min. preds. Thunu ter slikala nepotrebnost hrvat. gimnazije v Pazinu; ako se uže mora ustanoviti, bodi to v Kastvu. Min. predsed. pa jima je odgovoril, da je vsota v poročunu izrecno za Pazinsko gimn., ter da ne prekliče svoje odločitve. Italijani hočejo z ljudskimi tabori preprečiti ta zavod.

Slov. kršč. nar. zveza je sklenula interpelacijo zaradi proganjanja sloven. zastave v Gorici ter sestavo te interpelacije poverila posebnemu odseku.

»Slovanska kršč. narodna zveza« se je 13. dec. posovetovala o stališču kluba proti drugim skupinam večine in vlade. Vse v zvezi združene frakcije so se pritoževale, da se razmere v slovenskih, hrvatskih in maloruskih pokrajinah niso nič ali le malo premenile, ter so zahtevale, naj se pojasni razmerje med vlado in med »Zvezo«. Vit. Jaworski naj obvesti vlado, da zahteva klub jasnega odgovora na svojo spomnico, v kateri je določil svoje zahteve, in sicer takoj, čim se zopet snide drž. zbor. Po tem odgovoru klub uravnava svoje nadaljnje postopanje nasproti vladi in nasproti drugim strankam desnice.

Slov. kršč. nar. zveza je izvolila za člana parlamentarne komisije desnice namesto odstopivšega Biankinija grofa Coroninija.

Poljski klub je poslal k Riegrovi proslavi v Prago kot svoja zastopnika D. Abrahamovicza in bar. Cezca. Slov. kršč. nar. zveza je odposlala tri zastopnike, Slovenca, Hrvata in Malorusa, da so slavljencu izročili posebno adresno.

Slov. kršč. narodna zveza je sklenula pri vladi priporočati in zagovarjati zahteve primorskih Slovencev, objavljene v »Ed.«

Diferencije med slov. kršč. narodno zvezo in vlado so po posredovanju načelnika parlam. komisije desnice, vit. Jaworskega, poravnane. Zveza ba je ni dobila samo obljub, temveč tudi garancije, da se polagoma izvrše nje zahteve.

V poljskem klubu je bila 11. dec. debata o polit. položaju in o postulatih do vlade; debata se je 18. dec. nadaljevala. Izdala se je o tem izjava, da se od vlade zahteva izpolnitev poljskih zahtev do Galicije, a radi tega ne spremeni klubova taktika. Poljskim elementom v Sileziji je večja nevarnost od Čehov nego od Nemcev(!), zahteva se tu podržavljenje poljske gimn. v Tešinu in osnova poljskih jezikovnih kurzov na tešinskem učiteljsku.

Dunaj. Po Dunajskih predmetjih so se pojavili bezimni lepaki, ki pozivljejo na bojkot proti Čehom. »Nemško prebivalstvo probudi se, dokler je še čas! Ven z budejeviškim akcijskim pivovarjem! Ven z živnostensko banko! Ven z vsemi češkimi podjetji!«

Jubilejno mestno gledališče si je postavila antisemitska stranka na Dunaju. Ob otvoritvi se je povdarjalo, da se je osnoval hram nemški umetnosti v nemškem mestu. Otvoritvena predstava je bila Kleistova »Hermannova bitka«, in o nji piše »Ostd. R.«: »Bila nam je srčna potreba, da smo čuli igro, ki vzbuja sovraštvo. Saj smo uže predolgo bili potrpežljivi do svojih zatiralcev«. Židje so napovedali temu gledališču uže bojkot, — če bode nadaljevalo v pričetni smeri, morajo to stvoriti tudi Slovani.

Za rusko poslaništvo in nasebino so na Dunaju sezidali krasno novo cerkev. Spomladi jo slovesno po-

svetijo. Sedaj, 13. dec., pa so dvignuli v zvonik 9 zvonov, seveda ne velikih, a glasbeno lepo ubranih. Dunajčani bodo imeli priliko slišati, kakó umetno zvoné po ruskih pravoslavnihi, zlasti velikih cerkvah.

Grško-vstočni turški podaniki na Dunaju so slavili 18. dec. blagoslovljenje svoje prenovljene cerkve sv. Jurija.

Mestni svet Dunajski je soglasno sklenul, da se magistratu naroči, naj vrne v sevloge in dopise iz Avstrije in Ogerske, ki niso pisani v nemščini, ker po zakonu ni prisiljen, da jih sprejme. Prilog k vlogam, ako niso pisane v nemščini, ne bodo več prevajali translatorji, temveč se ono vrnejo strankam, da oskrbé prevod.

V »Slovanski Besedi« je bil 17. dec. velik, prekrasen koncert v proslavo 70 letnice velezaslužnega gr. Harracha, ki je velepriljubljen med Slovani. — »Krožok prijateljev ruskega jezika« je imel 17. decembra »shodko«, na kateri se je omenjalo, kakó se sv. Miklavž česti v vsem ruskem narodu, bez podobe tega starega svetnika ni noben dom. Bilo je raznih govorov, napitnic, deklamacij in sviranih komadov.

Steinwender je 16. dec. v Währingu na Dunaju govoril o polit. položaju v državi. Dokler se ne prekliče jezikovne naredbe, ne bo povratka do normalnih odnošajev. Obstrukcija je pri razpravah o nagodbi prenehala, da se je dokazalo, da Čehi in klerikalci sprejmejo vsako, tudi najabsurdo nagodbo; a s tem se je porodila nezaupnost in se je stvar zavlekla. Napačno je bilo, da se opozicija uže od maja vlani ni združila tesneje, ter da so radikalci pričeli neopravičeni boj proti posamičnim nemškim strankam. Gr. Thun hoče parlament toliko časa vzdržati, da bo nagodba gotova, a to se mu ne posreči. — Prisilimo ga k preklicu jezikovnih naredeb, ker bomo vsekakor dovolj močni za to. Govori se o preosnovi kabineta v povsem parlamentarno vlado desnice. To bi povzročilo le še nevarnejšo krizo. Zveza z Nemčijo je v nevarnosti. Avstrija pa je dolžna, da v smislu te zveze na novo utvrdi ugled in veljavo Nemcev. Nekateri obupanci se nadejajo konflikta z nemško državo; a tak lahko postane nevarnost za vse Nemštvo. Mi ne smemo postati nem. državi nadležni, temveč moramo podpirati zvezo z Nemčijo s tem, da Nemci v Avstriji zopet postanejo odločilni faktor. Klerikalni Nemci niso vsi nasprotniki te zveze. — Ako so Nemci složni, lahko preprečijo vsako naredbo proti nemškim interesom. Poroštvo za to negativno moč pa imamo, ako onemogočimo vsako vlado, ki Nemce izključuje in se opira na nasprotno stranke, ali ki izhaja celo iz njih. Povdarjal je, da poslanci ne smejo gledati nato, ali ugajajo narodu ali ne, temveč nato, kaj mu koristi. — To velja za slovanske zastopnike še posebej.

Dne 18. dec. je bilo v ruski poslaniški cerkvi bogosluženje, združeno za carja Nikolaja II. (sv. Miklavž po starem kol.) Popoldne je cesar Fran Josip prišel na dom ruskega poslanika Kapnistu čestitat cesar carju Nikolaju. Mudil se je čez četvrt ure pri poslaniku. Zaradi žalosti v cesarskem domu ni bilo običajnega obeda pri cesarju, danega na čast carju; zato je šel osebno čestitat; vendar smatrajo ta poset neobičajnim in hočejo sklepati, da lansko sporazumljenje traja dalje in kaže na boljše odnošaje med ruskim in avstr. dvorom. Slovani se nadejajo tega in se morejo le veseliti preobrata na boljše v zvanjani politiki.

Češko. Okr. sodišče v Libercu, ki je sklenulo 4. febr., da je v deželi navadni jezik le tisti, ki je pri sodišču v rabi, ter tedaj zavrglo češčino, je povodom razprave 30. nov. pripustilo češčino.

Liberska trgovska zbornica je prosila trgov. ministerstvo, naj se v Libercu osnuje nova poštna direkcija za nemško Češko. Jeden korak dalje za »zatvorjeno ozemlje«.

Praški klub je imel dr. Riegru na čast 6. decem. slavnosten večer. Ravatelj Tonner je slavil njegove zasluge. Rieger sam je podal mnogo anekdot iz svojega življenja.

Župani libohoviškega okraja so na shodu 10. dec. protestovali proti zavračanju češkega priglasovanja pri kontrolnih shodih ter sklenuli, da bodo zavračali nemške dopise.

Polit. klub narodnega delavstva je sklical 18. dec. manifestacijski shod v Kut i Gori. Dr. Herold je razpravljal o polit. položaju. Češka politika hoče deželni češke korone priboriti ono m. ro polit., gospodarske, financ. in narodne samostojnosti, ki jim pristaja po zgodovinskem pravu in po njih veljavi. Češki jezik mora biti povsem enakopraven, in češki narod mora dobiti vse potrebne kulturne zavode. — Polit. situacija je nastala vsled boja Nemcev za gospodstvo v Avstriji. Ali bi bil večji uspeh z abstinencijo? Država ima veliko moč, s katero deluje na razvoj političkih in narodnih razmer. Ali naj bi dopustili, da se vse to upotrebi proti našemu narodu? Opozicija bi bila lahka, a vprašanje je, ali z njo koristimo sebi ali drugim. Narod je lahko radikalen, poslanci pa se morajo dosti krat omejiti v svojih čustvih. — Dr. Baxa pravi, da ima drugo mnenje, nego dr. Herold. On je nasprotnik sedanjé politike čeških poslancev. Desnica in gr. Thun ne stvoré ničesar, kar bi kazalo, da hočejo vladati v avtonomistični smeri. Posl. morajo dokončati sedanje stanje v parlam. in dovesti do revizije ustave. Sploh je opravičen dvom, ali je vlada Čehom prijazna. Jezikovne naredbe se smatrajo za največjo koncesijo, a pri nem. sodiščih se ne ravna po njih. V nemških okrajih dopušča vlada bezobzirni bojkot Čehov. — Dr. Herold odvrne, da posl. čutijo krivice, ki se godé Čehom, ter da protestujejo vedno proti njim. — Dr. Pacák pravi, da češki narod ni padel tako globoko, da bi izročil mandate socijalnim demokratom.

Moravsko. V Brnu je bil 8. dec. shod nemško-napredne stranke na Moravskem. Župan Rohrer je zagotavljal, da Nemci vstrajajo v ljubezni do svobode in napredka. V resolucijah se izraža vodstvu stranke zaupnica in zahteva odprava jezikov. naredeb. Mirovna akcija v moravskem dež. zboru se mora voditi z vednim ozirom na vse Nemce v državi.

Sileško. V Tešenu je bil 5. dec. shod čeških in poljskih zaupnih mož iz Silezije, da se dogovoré o postopanju svojih dež. poslancev, ki so stopili letos v abstinencijo. Izrekli so jim zaupanje in zahvalo na varovanju prav češkega in poljskega naroda. Dali so jim na prosto voljo, da vstrajajo v opoziciji ali zopet vstopijo v zbornico, kakor se jim bo videlo primerno.

Dalmacija. Pri dopolnilni volitvi v deželni zbor je bil v Dubrovniku 19. dec. voljen Srb. odvetnik dr. Blaž Matijević s 193 glasovi. Protikandidat, Hrvat, ravnatelj Al. Klaić, je dobil 136 glasov.

Bukovina. Generalni vikar bukovinske pravoslavne nadškofije dr. Vlad. Repta, je imenovan vikar-

nim biskupom mitropolije Arkadije Čuperkoviča z naslovom radovečkega biskupa.

Hrvatsko. 15. letnica banovanja grofa Khuen-Hedervarya so vladni listi slavili 10. dec. Hrvati za to nimajo povoda.

V Pisarovini je pri deželnozb. namestni volitvi preds. Strgar odbil Pasaričevo kandidaturo. Vsled tega je bil izvoljen vladni pristaš Vuksan.

V Hrvat. saboru je 12. dec. predlagal dr. Derenčin nujni predlog: ker je pri volitvi v Pisarovini 10. dec. predsednik volilnega odbora F. Strgar izjavil, da ne more pripustiti kandidature prof. Pasariča, ker je v zaporu, ter si s tem lastil pravo, da označi, kdo more biti kandidat, — a je to atentat na temelj reprezentativnemu ustavu, in ker se ta čas, ko je deloval sabor, more smatrati kot provokacija eksekutivne oblasti proti legislativi, ter se ta volitev ne more smatrati za pravno, pozivlje se vlada, da razpiše novo volitev. Dr. Spevec predlaga, da se stvar izroči verifikacijskemu odboru, da v 8 dneh sporoči o tem; kar se sprejme.

Hrvat. sabor je bil 7. dec. odprt s sozvalno in udanostno izjavo kralju.

Hrvatski proračun za 1899 kaže potreščine 9,148.970 gl., torej za 43,586 več od lani.

V Hrvat. saboru je bila 10. dec. razprava o 4mesečni budjetni indenniteti in jednoletnem nagodbenem provizoriju. Frank pravi, da je ogerska zbornica zadržana, da sprejme podaljšanje provizorija, in tako nastopi s 1. jan. neustavno položeno. Da prepreči to, je liberalna stranka po Tiszovem predlogu premestila parlametarno in zakonodavno moč iz drž. zbora v klub. Tu se je dovolilo provedenje nagodbe z Avstrijo in indenniteta za budget, pozabilo pa na nagodbo s Hrvatsko. — Poročevalec Egensdorfer meni, da opozicija v ogerski zbornici ne bo proti nagodbi s Hrvatsko, ter da zato Tiszov predlog o tem ne določa ničesar; Pliverić pa, da je on tudi polna moč za to nagodbo. Ban priporoča nagodbo, ki se tudi sprejme.

Ogersko. Obstrukcija držav. zbora je spravila v stiko Banffyjevo vladu in liberalno stranko, njeno odločilno podpornico. Zato je Koloman Tisza predložil, da bi — zunaj parlamenta — ista lib. stranka odobrila vladi, kar je sedaj potreba. Tako potrjenje bi bil nekaj moralen zakon, a formalno bil bi protiustaven. Temu se hoče upreti obstrukcija z vso silo, in tudi srbo-hrvatski madjaroni (hrv. lib. str. v madjarskem parlamentu) se upirajo takemu početju. Hrv. min. Josipovič je radi tega odstopil, in s tem se je kriza za Banffyjevo vladu še bolj poostrila. Banffy je radi te krize dosegel pretrganje zborovanja drž. zbora do 17. dec. Med tem hočejo dogovoriti se za novo predsedništvo v zbornici poslancev, kjer je Szilagyj s tovarišema odstopil od predsedništva. Madjari bodo takó prisiljeni s tostransko vladu — zunaj parlamenta — podaljšati dosedanjí provizorij.

Opozicijska stranka na Ogorskem je izdala objavo „narodu!“ Ustava je v nevarnosti, ker se je liberalna stranka z vladu pregršala nadnjo. Proti tem atentatom mora vsak rodoljub delovati, da izgubé svoje moč še pred razpravami v drž. zboru. Člani opozicije so šele pred kratkim v adresnem načrtu dokazali, da večina, ki vedno podpira vladu, ni dosegla svojega števila po svobodnih in pravičnih volitvah. To dejstvo se ni ovrglo, pač pa potrdilo, ker je min. pred. vodil volitve, ker so bili oficijalni kandidati, in ker je min. pred.

opravljal zaklad za volitve. Večina se ni sramovala, da poviša podkupljenje in nasilstvo v vladni princip. — Vlada zahteva pomočke za nadaljnje vladanje v času, ko je očito da ne zna ščititi materialnih interesov dežele niti vzdržati integritete države; Trajni boj opozicije je dosegel, da se vladi niso dovolili nadaljnji pomočki za vladanje. — Vlada zaznamuje opozicijo kot vzrok, da ni možna več redna uprava dežele. To pravi ista vlada, ki je vstvarila sama to položeno. — Koloman Tisza je predložil liberalni stranki zakonski načrt, ki dovoljuje vladi, da vlada izven zakona. To je nezakonit zakon. Sicer pravi, da to ne bo preudicij. Večina je pozabila, da ona ne eksistuje, da so podpisi le privatni, ter da večina ni ustavoverna institucija, temveč le rezultat debat in glasovanj v zbornici. Na mesto parlamenta je stopila klubova zaveza, ki vodi vlado bez zakona, da proti zakoni, bez ozira na korono in magnatsko zbornico. Narod pa ne sme in ne more pripustiti tega atentata na ustavo.

Katol. ljudska stranka na Ogerskem je takoj po manifestu opozije izdala objavo, v kateri pravi, da je položeno na Ogerskem jako resno, in to po krivdi vlade in liberalne stranke ter po pregrešnem predlogu Tiszovem, kateri je sprejel min. preds. Banffy in liberalna stranka. Ta zakonski predlog je atentat na ustavo in na prava kraljeva. Zakaj nismo sprejeli budgetnega provizorija ter s tem pripravili vlado v toliko stisko, razloženo je v adresi na vladarja in v protestu na narod. — Sedaj je dokazano, da zlorablja liberalna stranka svojo moč v uničenje politiške morale.

Ogerska zbornica. Večina madj. zabora je imela 6. dec. sejo, v kateri je došlo do razkola v lib. stranski sami, in sicer vsled Tiszovega predloga, da se stavi zakonski načrt, ki dovoljuje vladi naredbenim putem urejenje vprašanja o podaljšanju avstro-og. nagodbe, in da troši drž. dohodke proti poznejšemu odobrenju. — V seji 7. dec. je priporočal Banffy, da se sprejme odstavek predsedn. Szilagyja, a zbor je soglasno izrekel zaupnico predsedniku.

Ogerski dež. zbor. 7. dec. Podpred. Lang prečita pismo preds. Szilagyja, ki naznanja svoj odstop. Opozicija to pozdravlja z eljenklci. Tudi podpredsed. izjavi, da odloži to čast, da pa hoče voditi zbornične posle, dokler se ne izvoli nov predsednik. Kossuth izjavlja imenom svoje stranke, da ne vzame na znanje predsedn. demisije. Polony predlaga, naj zbornica naprosi predsedn. da umakne svojo demisijo. Min. pred. Banffy hoče govoriti. Velik krik. Naposled more izjaviti, da obžaluje odstop preds. ter da ni hotel nanj vplivati. naj rabi izredna sredstva v dosego stvarnih in mirnih razprav. Zbornica na to soglasno sprejme Polonyjev predlog.

Narodnostni odbor na Ogerskem je sklenul, da prevede adresni predlog združenih opozicijskih strank na vse jezike ter ga razpošlje po svetu.

Banffy je bil 11. dec. na Dunaju, kjer je cesarju poročal o polit. položenu na Ogerskem ter prisostvoval zaprisegi novega hrv. ministra Cheha. 12. dec. se je zopet povrnil v Budimpešto; na Dunaju se je posovetoval z min. Goluchovskim radi odgovora na Kossuthovo interpelacijo zaradi izgonov s Pruskega.

Bivši predsednik ogerske zbornice Szilagyj in podpredsednik Lang sta izstopila iz liberalne stranke.

Bosaa. Patrijarh Konstantin V. je pisal Kallayu, da se nadeje od njega, uradnika in kristjana, da ne

bo nasprotoval pravoslav. srbskemu narodu v veroizpovedanju, ter da biskupi v soglasju z narodom rešijo posle, tiče se vere in šole v okupovanih deželah. List je dopolnilo pisma srbskim biskupom v Bosni in Hercegov. ter uspeh deputacije.

Črna Gora. Črnog. knez je podelil povodom 50. letnice našega cesarja vsem članom avstr. diplom. zastopstva na Cetinju zlati križ za zasluge.

Srbija. Novi društveni zakon v Srbiji prepoveduje uradnikom, učiteljem in duhovnikom, da so člani kakega političnega društva. S tem hoče Milanova vlada uničiti svobodno mišljenje naobražencev, a ne pojde takó.

V srbski skupščini je predlagal Popović in 70 tov.. da se velika šola v Belgradu proglasi v univerzo ter imenuje po kralju Aleksandru. Kralj je v to privolil.

Srbski denarni minister Popović je odstopil. Naslednik mu je Vukatin Petrovič.

Bolgarsko. Po vsi Bolgariji so bile 17. decemb. svečane zahvalnice povodom 20. letnice osvobojenja Bolgarije.

Bolgarski finančni min. Thodorov je na Dunaju z »Länderbanko« skloпил posojilo 300 milj. frankov, katere hoče večinama uvorabiti za zgradbo železnic. Zopet jedne klešče več, katere pritiskajo balkanske narode.

»Nemška banka«, ki je prevzela vzhodne železnice, je pričela boj z bolgarskimi obligacijami. Ona hoče izvesti 320 kilometr. železnice po bolgarski zemlji. z letno najemščino 4400 fr. od vsakega kilometra. Pri tem pa zahteva, da bi bil najem kapitalizovan, tako da bi morala vlada plačevati do 5 milj. na leto.

V Sofiji je 18. dec. bil od privržencev Radoslavova prirejen meeting, katerega se je udeležilo 200 oseb. Trije govorniki so proti nakupu orijent. železnice. Knezu se je poslala resolucija, s prošnjo, naj odslovi sedanjo vlado.

Rusija. Car Nikolaj je podaril pol milijona rubljev onim, ki trpé glad vsled letošnje slabe letine.

Dosedanji upravitelj ruskega naučnega min. Bogoljepov je imenovan naučnim ministrom.

Nemčija. Nemški držav. zbor je bil 6. dec. odprt s prestolnim govorom, v katerem se naglašajo pomnoženje nemške vojske. Odnosaji so bili z vsemi vlastimi prijateljski. Nemška politika ima kot glavni cilj utrditev svetovnega miru. Zato radostno pozdravlja carjev nasovet. — Spominja se nadalje umora avstr. cesarice ter cesarskega potovanja v Palestino, povdarja veselje, da je služilo nemško-narodnim interesom.

Nemški državni zbor. 12. dec. Richter spominja na Thunovo izjavo radi izgonov, ki je znamenita kot izrek min. jedne zavezne države proti drugi. — Izganjanja Dancov se smatrajo v narodnostnem interesu. — A izganjanja zadevajo polit. povsem indiferentne osebe. — To je sicer le v vojni običajno. Sistuje naj se politika izgonov, ki ni dostojna velikega naroda. — Drž. sekretar grof. Posadowsky pravi, da zakonito pravo izgonov ima vsaka zavezna država za se, cesarstvo ga ne more omejiti. Zakon je potreben za obrambo domačih delavcev. — Drž. sekretar Bulow omenja, da je orientarno vprašanje sedaj v stadiju miru, ter svetovni mir manj nevarnosti nego v prošlih dobah. Vendar pa je samo ob sebi bolj zamotano, nego preje; nasprotstva so se poostila, ne le med kristjani in mohamedani, temveč tudi med posamičnimi balkanskimi

narodi. — Protestanti ne dopusté, da bi jim kdo tajil pravo do svetišča v sveti deželi. Želja cesarjeva, da sam posveti prot. cerkev v Jeruzalemu, je bila bez vsake sovražnosti do drugih ver. V dokaz, da se naj radujejo cesarjevega potovanja vsi, ki so kršč. mišljenja, je podaril »Dormition« nemški katol. podanikom nemški cesar, ki je cesar *vseh Nemcev*. Mi se ne borimo niti na vzhodu, niti drugod proti francoskim interesom, a nikjer ne priznavamo tujega protektorata nad nemškimi državljani. Glede na izganjanja tujih podanikov iz Prusije bi uradno ne bilo treba govoriti, ker to spada pred forum *pruskega deželnege zbora*. Naša mednarodna razmerja se s tem nikakor ne predrugačijo, ker izvirajo iz naše suverenitete, katere se ne sme dotakniti nikdor. O posamičnih slučajih so se med nemškimi in avstro-og. diplom. organi vršili zaupni dogovori, ki so imeli oni prijateljski značaj, kakor ga ima naše razmerje do te države. Povsem neumestna je skrb, da radi tega trpi trozveza. Trozveza je trdnjava, na katere okopih v miru naraščajo drevesa vedno više, ki pa se iztrebijo v slučaju vojne. O zvezah ni dobro, če se preveč govori o njih; kakor žene, so i one najboljše, o katerih se govori najmanj. — Z Angleži imamo mnogo dotikanj, kjer je skupno postopanje možno, ne da bi trpele pri tem druge zveze. Nemški cesar je sprejel predsedstvo drž. zbora. Razgovarjal se je o mednarodnem položaju ter povdarjal, da Nemčija sicer je z vsemi državami v dobrih in prijateljskih razmerah, a kljuba temu ji je treba popolnenja in pomnoženja armade. Spominjal se je potovanja v Palestino ter omenil, da ga je posebno veselila sloga med katol. in prot. Nemci. Preds. grof. Ballenstrem mu je čestital imenom zbornice k izredno srečnemu uspehu potovanja.

Italija. Ital. min. vnanih poslov Canevaro je odgovoril v zbornici 16. dec. na Barzilajevo interpelacijo o septemberskih dogodkih v Trstu. Rekel je, da se vlada kljuba simpatijam do rojakov onkraj mej ne more vmeševati v stvari tujih držav. Razločevati se mora med ital. podaniki Italije in onimi v drugih državah. Ako ne pazimo na to, stvorimo slabo uslugo vsem Italijanom v teh krajih. Iz poročil poslanika in konzulov je razvidno, da oblastva niso provzročila nemirov ter jih tudi niso podpirala. Ranili in ubili niso nikogar; Italijanom provzročena škoda znaša 1500 gl. Avstr. vlada je nasproti krivcem postopala povsem lojalno in jim prisodila primerne kazni.

Tarčija. Mohamedani na Kreti nabirajo podpise za adresu angleški kraljici, v kateri prosijo protekcijo Anglije »največe mohamedanske države«. ker v princa Jurija nimajo zaupanja. Angleži zopet rogovilijo!

Sultan je carju poslal brzojavko, zahvaljuje se na prijaznih besedah velikega kneza Nikolaja, ko mu je izročil carjevo darilo (4 lepe konje).

Parnik »I'ruth« z velikim knezom Nikolajem je dospel 17. dec. v Carjigrad. Po pozdravu s strani min. vnanih poslov in odposlanstva se je odpeljal vel. knez v Jildiško palačo. Tam ga je sultan slovesno sprejel. Veliki knez je izročil sultanu štiri konje kot carjev dar. Potem je obiskal sultan velikega kneza. Po poludne je bilo v Galatariji bogoslužje za padle vojake, katerega se vel. knez ni udeležil. 18. se je posvetilo grobišče. Sultan je priredil vel. knezu na čast slavnosten obed ter mu podelil vel. kordon imtioz. reda v briljantih.

Književnost.

Ilustrovani narodni koledar. Leto 1899. Uredil in izdal Drag. Hribar v Celji. Str. 140. Cena broš. 70 kr., eleg. vez. 1 gld. Spredej spis o cesarici Elizabeti in njena podoba. Koledar semu se omejuje na kat. imena, posebe pa ima razvrščena narodna krstna imena. Zabavni del pričinja s pesnijo: Slovencem za novo leto. Obsega dalje spise: Ivan Vesel Koseski, slovenski peznik s podobo. — Blaž Kocen. — Prof. dr. V. Jagič. s pod. — Dr. Jos. Poklukar, s pod. — Jer. Kopitar. Valvazorjev rod na Spod. Štajerskem. — Več zabavnih spisov, vmes pesen takir. Indska legenda. Sledi »Ogled po svetlu«. Med tekstom je še nekaj ilustracij. Na koncu so »oglasji«. — Koledar je lepo tiskan in je po vsebini vreden razširjenja.

Simfonije. Vladimir Jelovšek. V tiskari Dragutina Benka u Petrinji mjesca rujna 1898. tiskano u 333 egzemplara. Prvih 9 egzemplara ima sliku autorovu. — Ne prodaja se. — Zbrani proizvodi mladega hrvatskega pesnika, poznanege tudi našim čitateljem po nekaterih pesnih, prijavljenih v »Slov. Svetu« in sedaj vloženi tudi v to zbirko. Med. Hrvati in tudi Slovenci se sedaj te pesni presoajo bolj ali manj obširno.

Društvo sv. Jeronima je izdalo za 1898 naslednje knjige: 1. »Danica«, koledar in letopis. 2. »Život blažene djevice Marije«, sp. dr. Pazman. 3. »Pripovijesti iz bosanskoga života«, sp. Osman Aziz. 4. »Stari Slaveni«, zgodov. črtice od 500 pred do 500 po Kr. Sp. Jul. Gollner. 5. »Domača lekarna«. Po Kneippovih navodilih napisal S. Horvat. Društvo ima letos 11.745 dosmrtnih in 3825 letnih članov, kar je za hrv. narod — premalo.

»Zavjera Petra Šubica-Zrinskoga, bana hrvatskoga (1664 do 1671)«. Napisal Josip Bösendorfer. Studija o znameniti za nas zgodovinski epizodi, ki se opira na vse glavne vire, v raznih jezikih priobčene.

Znani rodoljubni pisatelj hrvatski, župnik Jemeršič v Grubišinem polju, je prevel na hrvatsko delo dr. Vacl. Vl. Tomka »Poviest kraljevine Češke« ter vabi na naročbo (za 30 tisk. pol le 2 gl.), da more delo izdati. Vsak eventualni dobiček je namenjen v pokritje tiskarskih dolgov, katere si je nakopal s knjigo »Hrvatski narod«, katero je zaplenila vlada, ker ji je bila — pre-rodoljubna.

O Secesiji. Odgovor g. J. Pilaru, napisao Fr. Š. Kuhač. (Posebni odtisek iz »Hrv. Domovine«). Str. 39. Ciena 35 novč. Zagreb 1898. Kakor znano, bila se je vnela velika polemika radi Kuhačevega spisa o secesiji, vtepiši se tudi v hrv. književnost; v tej brošuri odgovarja Kuhač jednemu svojih kritikov.

»Slovanský Přehled«. Sborník statí, dopisův a zpráv ze života slovanského. Redaktor Ad. Černý. Izšla je 3. št. z obilim gradivom. Med razpravami so: F. Taborský: Jakov Petrovič Polonskij — J. Baudouin de Courtenay. Slováci a koruna sv. Štěpána (Pokrač.) — Fr. Řehoř: Jubilejní slavnosti ruské. — Ze slovanske poesie: F. Taborský: Ukázky poesie J. P. Polonského. Razni dopisi (tudi iz Vidma, Koroške). — Razgledi in poročila. — Literatura, znanstvo in umetnost. — Stoji na leto 3 gld. 50 kr. Posamični snopiči po 40 kr. »Sl. Př.« izdava B. Šimaček v Pragi.

J. Toužimský: »Na úsvitě nové doby 1848.« — Zgodovina 1848 leta, zlasti z ozirom na Praško mesto.

Hugo Toman: »Husitské válečnictví za doby Žižkovy a Prokopovy«. 10. snopič spisov, obdarovanih z jubilejno nagrado kralj. češke vednostne družbe v Pragi. Z 18 slikami v tekstu, 9 tablami in podobo umrlega pisatelja.

Живая Старина под uredništvom V. J. Lamanskega, obseza v II. zv. (VIII. letnik) med drugim: Материалы по народной медицине и акушерству въ Череповецкомъ уездѣ Новгородской губернии. М. К. Лерасимова. — Сборникъ рязанскихъ областныхъ словъ. Чл. Сотр. Диттеля. — Сомирский говоръ. Сообщ. В. Кузнецовъ. — Сказка про ерша. Сообщ. М. А. Синозерский. — О трехъ заговорахъ и о народномъ возрѣиіи на землѣ въ Могилевской и Херсонской губерніяхъ. В. Брабій. — Оъявленія. — Та zv. stoji 1 r. 50 kop. To izdanje je bilo in je vzorno za jednaka podjetja pri drugih slovanskih narodih.

Русская библиотечка. Изданіе И. Н. Пелеха. Вып. IX., X., XI. Содержаніе: М. Чайковский: Съ устьевъ Дуная. Повесть. — Та knjižnica, ki priobčuje najboljša dela prvih velikoruskih pisateljev, stoji za 12 letnih snopičev, 2 gld. 40 kr. Naroča se na addresso: Издавательство "Русской Библиотечки", во Львовѣ (Lemberg), Русская ул. No. 3.

Византийскій Временникъ, издаваемый при Импер. Акад. Наукъ. Томъ V., Вып. 4. Санктпетербургъ, 1898. Ta veliki zvezek zaključuje V. tom in seza do 842 str. poleg tega, da ima oglavljenje (kazalo) tega toma (18 str.). Iz obile vsebine nava-

jamo iz »izskl. dvanajst in snovij«: Старинная чепнинская крѣпость у с. Доркова и два византийскіе рельефа изъ Чепина въ Болгаріи. Съ 1 таблицей. П. Сырку. — Замѣтки по типографіи Константинополя. Г. Беглери. — Славяне въ Греціи (Окончаніе). А. Васильева. — Из »критике« (II. oddele): Heinrich Moritz. Die Zunamen bei den byzantinischen Historikern und Chronisten. I. Рец. С. Падимимитриу. — Е. Н. Ружичинъ. Именик (каталог) цариградскихъ патриарха. Рец. А. Обрадовича. — Sledi »bibliografija« iz Rusije, Nemčije, Francije, Italije, Anglije, Grške in Turške. Naposled so se opomnje in izvestja. — »Виз. Бр.« izhaja 4krat na leto v zvezkih od 10 do 12 tisk. pol., in po 4 zvezki sestavljajo po 1 knjigo (tom). Za granico stoji 8 gl. Naročnina se pošilja knjiгопродавцу К. Л. Риккеру, Невскій пр. Nro. 14. въ С.-Петербургъ.

»Nomokanon der slavischen morgenländischen Kirche oder die Kormtschaja knjiga«, sp. lic. Theol., dr. jur. Thedomily Mitrovits. V Braumüllerja zalogi na Dunaju in Lipsiji.

»Metternich u. seine auswärtige Politik«. Von Fed. v. Demelitsch. I. Stuttgart, Cotta. — Avstr. državnik M. rojen 1773 v Koblenca ob Renu, umrl 1859 na Dunaju, je bil drž. kancelar od 1809—1848. Pisatelj knjige je Srb, upokojeni tajnik c. in kr. kabinetne kancelije na Dunaju. Delo je tudi za Slovane velike važnosti.

Program in vabilo na narečbo za l. 1899.

»Slovanski Svet« završuje sedaj najmanjsto leto svojega obstanka in nastopi s novim l. 1899 svoje XII. leto. V prvi št. prvega leta 1888 je prvi članek povdarjal geslo: »Od spoznanja do dejanja«, geslo, katero se popolnoma zлага s priporočilom nesmrtnega Palackega, da je treba narodu *gojiti znanstvo in delati*. Oboje mora združeno biti v razvoju narodov, in to toliko bolj v gibanju in delovanju šibkih, tlačanih narodov.

»Slov. Sv.« s svojim programom širi in utvrjuje tisto znanje, katere je neizgibno potrebno v spasenje avstro-og. narodov, specialno slovanskih *negospodovalnih* narodov. Za notranje urejenje naglašja naš program svobodo samodoločevanja v vseh odločilnih narodnih stvareh v mejah, ki jih dovoljuje celokupni interes monarhije. Oblika *nacionalne avtonomije* je okvir za tako svobodo narodnega samodoločevanja. Nacionalna avtonomija se snuje na podstavi tistega principa, kateri je veljal za program etnografskih skupin prvotnega, torej najstarejega programa Palackega. Narodna samouprava ne izključuje ne deželni avtonomij, ne historijskih državnih prav, pač pa jim pripravlja pot za njih možno in dejansko izvršenje.

Manjši slovanski narodi morajo iskati *kulturne* zveze med seboj, in nacionalna avtonomija bi jim podelila svobodo, da bi tudi na to stran pogodili pravo. Uže danes spoznavajo zapadni Slovani, da v pisanih jezikih jih latinica le loči od vstočnih slovanskih plemen, ker jim kvari prvotne in pravilne oblike jezikovnih osnov. Zato dokazuje »Slov. Svet« primernost in potrebo *cirilice* ali pravih pismenk za vsa slovanska plemena. Še več skupno kulturno vez zasleduje naš list v zgodovini slovanskih narodov, katerim sta sv. Cirila in Metodij v skupnosti prinesla slovansko-grški obred in ž njim v cerkev *staroslovanski* kot obredni jezik. Ta obred radbijo tudi avstro-ogerski unijati, specialno Malorusi. Staroslovenščina v cerkvi lajša torej uporabljenje cirilice ali slovanske azbuke tudi v posvetni književnosti vsakega slovanskega naroda. S slov.-grškim obredom je združeno mnogo kulturnega narodnega mišljenja in čustvovanja, in zato imajo slovanski narodi, ki so si obranili cirilometodijško cerkev v uniji ali bez unije, najtrdnjšo zaščito svoje narodnosti ravno v tej cerkvi. »Slov. Svet«, pa kaže na zgodovino te cerkve tudi med zapadnimi Slovani.

Zgodovina starovečnih in današnjih velikih civilizovanih narodov je dovedla do potrebe jednega občega lite-

raturnega jezika za vsako skupino teh velikih narodov. Analogna in še večja potreba vodi po raznih dejstvih in razmerah tudi male slovanske narode do tega, da bi se oprijeli poleg doslej rabljenih svojih jezikov tudi jednega skupnega za občevanje od naroda do naroda in za pospeševanje znanstvene literature do njenega možno najvišjega vrhunca.

Sredstvo v okrepljenje narodnega duha vidi »Sl. Sv.« tudi v raznovrstni umetnosti, kolikor se je bolj ali manj bez tujega vpliva razvila pri slovanskih narodih. Naš list opozarja na tako umetnost in jo po možnosti označuje, naj si bode vključena v literaturi ali umetnih pojavih in izdelkih. —

Nacionalna avtonomija je politički okvir za narodni razvoj in podaje svobodo stremjenja k doseženju kulturnih vezij slovanskih šibkih narodov. Politiški se pa delajo zapreke našemu programu; največja zapreka je avstro-ogerski dualizem, potem gospodovalnost nekaterih narodov in relativna slepota v historijska drž. prava zaljubljenih narodov. Zato se obrača »Sl. Sv.« proti dualizmu ne le radi ekonomskih, temveč tudi državnopravnih vzrokov, obsoja načelno vsakatero hegemonijo in kaže na določeno taktiko historijskih narodov, ki postopajo doslej taktično nepravilno, to pa zato, ker so se izneverili prvotnemu programu Palackega.

Tu omenjeni, le mimogredé označeni program bode »Slov. Sv.« zagovarjal tudi nadalje, ker ne vidi drugega možnega spasenja obstanka slovanskih šibkih narodov. Niti jedno dejstvo tekom 11 let ni omajalo ne v celosti, ne v posrednih točkah tega programa, pač pa se je nakopičilo mnogo, mnogo dejstev, ki sama od sebe Slovane silijo k sprejetju tega programa in v njem vključene pravilnejše taktike. Vse, kar se je tekom 11. let ugibalo in ukrepalo o programu slovanskih narodov avstro-ogerskih se izgublja kakor kafa pred dejstveno-logično silo tega programa. Ako bodo avstrijski državniki modri in energični dovolj, začnejo ta program tudi izvrševati in podelé narodom najprej nacionalno avtonomijo, ne gledé na to, ali je hegemonistom po godu ali ne, in ne gledé na to, ali je kaki sosednji državi in diplomaciji všeč ali ne.

Zato pa priporočamo mislečim slovenskim in drugim slovanskim rodoljubom, naj se dobro oborožijo v smislu programa, kakoršen zagovarja »Slov. Sv.«, ne sam od sebe, temveč v soglasju s prvotnim programom Palackega in Riegra in v soglasju z drugimi uže pokojnimi ali pa še živimi političskimi mislitelji in slovanskimi avtoritetami.

V sedaj završenem letu je »Slov. Svet« podajal poleg drugega tudi izredno mnogo poročil o mišljenju in delovanju slovanskih narodov v oboru kulture. Rubrike »Drobtine« in »Ruske drobtinice« in tudi posnetki »Iz novin« so priobčili toliko snovij, da si morejo čitatelji predstavljati, koliko se zgodi in izvrši po vsem slovanskem svetu, če tudi pride na jeden narod razmerno le malo. Radostno konstatujemo, da so mnogi slovanski listi, poleg slovenskih, sosebno tudi hrvatski ponatiskovali mnogo tega nabranega in v »Slov. Sv.« zbranega gradiva. Tudi letos so mlajši čitatelji dobivali obilo vaj v čitanju in tolmačenju ruskih tekstov.

Ko smo v začetku izhajanja »Sl. Sv.« priobčili hrv. izvirni tekst, smo morali plačati »učnino«; list je bil zasežen, ker ni izrecno tega navedel v programu, predloženem, drž. pravniku. Mi smo potem podali program, da more list tiskati izvirne tekste v vseh slovanskih in tudi drugih jezikih. Potem smo so tudi ravnali, in danes vidimo, da so začeli tudi hrvatski listi priobčevati izvirne slovenske tekste, ker se je vendar uže utrdilo preverjenje, da prevodi iz hrvatskega na slovensko in obratno

niso potrebni; dosledno tudi za srbske tekste ne, vsaj za tiste čitatelje ne, ki znajo čitati cirilico v obče in popačeno srbsko azhuko posebe.

Sotrudnikom se ob tej priliki posebe zahvaljujemo na njih trudu; dva slovenska rojaka, ki živita daleč v Rasiji, sta nam od začetka do danes verna ostala. Na Slovenskem pa premaguje neka struja sotrudništva pri raznih listih, o kateri bode treha izpregovoriti prilično pod posebnim zaglavljem.

Ponavljamo tudi letos, da največ naročnikov in vernih plačnikov ima »Sl. Sv.« med tistimi, ki so mu bili od prvega začetka naročniki in tudi moralni podporniki. Tudi tem smo obvezni in radi od srca hvaležni. Drugi so takó pa takó domače razmere in obča politika so bile in ostajajo zapreka, »Slov. Sv.« ne prodira v toliki meri, kolikor zasluži njegov program. No z dosedanjim moralnim uspehom smo vendar zadovoljni, in ti nas spodbijajo k nadaljevanju, če ne opešamo gmotno.

Dijaštvo med visokošolci nas gmotno ee more podpirati, a tudi moralne pomoči nam ne dajo; mi poznamo dobro vzroke temu in l. 1899 nadejamo se stvari radi stvari same primerno pojasniti in tudi označiti.

Razne poskuse in nalete vidimo med Slovenci tudi glede na socialno vprašanje in socialno ekonomijo. No dozorelega nismo zapazili mnogo. Čas nam ni dovolil, da bi nekoliko segnili tudi mi vmes; a lotimo se tega dela l. 1899 tudi v »Slov. Svetu«, to tem bolj, ker je opasnost, da se занесеjo krivi in škodljivi nauki o socializmu tudi med Jugoslovane. Vzroke tej opasnosti mi natanko opazujemo.

Priporočam se Slovencem in v obče jugoslovanskemu občinstvu, naj i nadalje podpira naše podjetje, pri katerem, razun moralnih pridobitev, nismo še imeli posebnih radostij.

Srečno novo leto vsem pošteno mislečim Slovanom!

»Slovanski Svet« stoji za l. 1899:

za vse leto	5 gld. — kr.
„ pol leta	2 „ 50 „
„ četvrt leta	1 „ 25 „

Za učitelje, učiteljice in dijače:

za vse leto	4 gld. — kr.
„ pol leta	2 „ — „
„ četvrt leta	1 „ — „

Posamične številke so po 20 kr. s poštnino vred.

Za dežele zunaj Avstro-Ogerske stoji »Slov. Svet« za vse leto 6 gld. 50 kr. avstr. velj.

Sprejemo so tudi inserati, ki se plačujejo do govora.

Naročnina še pošilja upravništvu ali uredništvu na Dunaj (Wien, IX., Eisengasse 13)

—●— Uredništvo in upravništvo „Slovanskega Sveta“.

Prošnja do naročnikov. Prijatelje »Slovanskega Sveta« prosimo vtjudno, da bi nam sedaj obnove letu in kar možno kmalu na dopisnicah poslali take adrese slovanskih ali drugih slovanskih rodoljubov, o katerih menijo, da bi se mogli naročiti na »Slov. Svet«. Zahvaljujemo se vsem tistim, ki so letos priporočali naš list in mu pridobivali novih naročnikov. V odškodovanje

»SLOVANSKI SVET« izhaja v 10. in 25. dan vsakega meseca, in sicer na 16 straneh. Stoji za vse leto gld. 5, pol leta gld. 2.50, četvrt leta gld. 1.25. — Za učitelje, učiteljice in dijače za vse leto 4, za pol leta 2 in za četvrt leta 1 gld. — Posamične številke se razpošiljajo po 20 kr. — Zunaj Avstro-Ogerske na leto 6 gld. 50 kr. — Inserate sprejema upravništvo. — Naročnina, reklamacije in vsakovrstna pisma naj se pošiljajo F. Podgorniku na Dunaj (Wien), IX., Eisengasse Nr. 13.

Izdatelj, lastnik in odgovorni urednik: **Fran Podgornik**, Tiskli Bratři Chrastinové ve Valašském Meziříčí.

smo tudi mi pripravljene, kakor si bode služiti našim naročnikom in somišljenikom, bodisi z nasveti glede na slovansko književnost ali drugačnimi pojasnili.

Novim naročnikom,

ki pošljejo celoletno naročnino za l. 1899, podarimo brezplačno ruski prevod Levstikovega **»Martina Krpana«** in pa poučno knjižico **»Naši knjižni grehi«**, obe deli prof. M. Hostnika, slovenskega rojaka na Ruskem

Opomnja upravništva.

Po mnogoterih opominih se obračamo letos še poslednjikrat do starih naročnikov dolžnikov, da pobotajo svoj dolg do novega leta. Potrpljenja smo imeli več, nego ga imajo pri drugih časopisih; poštevali smo, da imamo opraviti z naobraženimi ljudmi, katerim je v večji meri dovršena tudi vest za plačevanje naročenega lista. Pri nas se ne more nihče izgovarjati, da smo vsiljevali list; kdor ga je vrnil, ga ni dobil več. Nadejamo se, da torej izpolnijo rojaki svojo dolžnost tudi nasproti »Slov. Svetu«.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1899 ГОДЪ

на духовно-академическіе журналы

„ЦЕРКОВНЫЙ ВѢСТНИКЪ“ ● ● ● ● ● ● ● ● и „ХРИСТИАНСКОЕ ЧТЕНІЕ“.

1. „Церковный Вѣстникъ“ — еженедѣльный журналъ, служащій органомъ богословской мысли и церковно-общественной жизни въ Россіи и за границей. — „Христіанское Чтеніе“ — еженедѣльный журналъ, органъ богословской и церковно-исторической науки въ общедоступномъ изложеніи. — Въ качествѣ приложенія къ журналамъ редакция издастъ:

Полное Собраніе Твореній св. Іоанна Златоуста (въ русскомъ переводѣ).

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ.

а) За оба журнала — 8 (восемь) руб., съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ безъ переплета — 9 (девять) руб., въ переплетѣ — 9 руб. 50 коп. съ пересылкой. — б) Отдѣльно за „Церковный Вѣстникъ“ — 5 (пять) руб., съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ безъ переплета — 6 р. 50 к., въ переплетѣ — 7 (семь) руб.; за „Христіанское Чтеніе“ — 5 (пять) руб., съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ безъ переплета — 6 р. 50 коп., въ переплетѣ — 7 (семь) рублей съ пересылкой. — Цѣна за границу: За оба журнала — 10 (десять) руб.; съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ — 11 руб. 50 к.; за каждый отдѣльно — 7 (семь) руб., съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ — 9 рублей. — За вѣнцанный англійскій переплетъ приплатить 50 коп. — Иногородные подписчики надписываютъ свои требованія такъ: „Въ Редакцію „Церковнаго Вѣстника“ и Христіанскаго Чтенія“ въ С.-Петербургѣ. Редакторъ проф. А. Лопухинъ.“